

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

Hirdetése: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím:
Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgőnycím: Erdélyi
Gazda, Kolozsvár. *)

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő bir-
tokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik
(igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és
mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni
sziveskedjenek, mivel a királyhágón túli
uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbi-
zás érkezett.

Cséplőgépek, rosták, ekék és boronák, zsá-
kok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb
beszerzési forrása.

BCU Cluj / Central 1010

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) dará-
lás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, ön-
működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és
egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat,
szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök-
és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és
electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket.
Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzín és petroleum móto-
rokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Víznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapso-
latos minden berendezést.

Eddigi kivitel 120 telep üzemben. 1093

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképészek,

Mátyás király-tér 10.

Gr. Wass házban levő

fényképészeti
műtermeket

megnagyobbítva

újjonnan építették és

a kor minden igényeit

kielégítőn fényesen

berendezték

s kérik a n. é. kö-

zönség további

pártfogását.

1127.

Jutányosan eladók:

— Százados —
marha-

mérlegek,

1500 klg. hordképességű erős vaskorlással,
2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér —
hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló
súlyllyal, 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázsákat új marhamérlegekre
Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt
évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dobány-utca 78.

MALOM-

BERENDEZÉSEK,

1066

OLAJSAJTÓK-

ÉS GÉPEK,

KONKOLY-

VÁLASZTOK

KAPHATÓK GRAEPEL HUGÓ GÉPGYÁROSNÁL.

BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 40-46.

Horosz és Kupás

ezelőtt Meskó Z.

Kolozsvár, főtér 19. szám.

UJ! Női divat, vászon és confectio üzlet. UJ!

Ajánlják a mélyen tisztelt közönségnek egész újonnan berendezett különlegességi raktárukat. — Rendkívüli nagy választék. — Olcsó árak. — Figyelmes kiszolgálás. — Minták bérmentve. — Tennis flanellek 15, 18, 20 kr. Női blouzok, szoknyák, Czibelin gyapjúkelme 120 cm. széles 75 krtól. — Gyermekruhácskákban gyári raktár. 1212

Férfiruhák részletre!

Az egész országban ismert jó munkámmal radikális eszközzel az eddig legyőzhetetlen külföldi és osztrák árút hazánkból kiszorítani és ezzel a magyar ipar versenyképességét és életrealitását a magyar közönség előtt bebizonyítani. Beszereztem óriási nagy mennyiségben a legjobb minőségekben tartós gyapjuszöveteket fekete, sötétkék, szürke, barna és drapp színben, csikos, koczkás, pettyezett és sima alappal és ezen szövetből

csakis mérték után

valóban mesteri szabással, a legkitünőbb kidolgozással szép és tartós béléssel és hozzávalókkal készítek a saját férfiszabó műtermemben a leggondosabb kivitelben egy teljes férfiöltönyt (kabát, mellény, nadrág) vagy télikabátot 28 frtért minden kereskedőnek, iparosnak, gazdáknak, bérlőknek, hivatalnokoknak, tanítóknak, jegyzőknek és általában mindenkinek, ki alkalmazásban van, vagy biztos jövedelemmel bír a következő feltételek mellett: 12 frt utánvét és a fenmaradó 16 frt

Havi 2 forintos részletekben fizetendő

Megrendelésnél a mértékvételi utasítás pontosan kitöltve hozzám küldendő vagy egy viselt ruha mintául beküldendő és megirandó, hogy őszi vagy téli szövetből kívántatik-e az öltöny és végül, hogy milyen színű legyen a szövet.

Mintákat nem küldhetek, mert így ezer és ezerszámba kellene mintákat küldözgetnem és ez nagyon megrágitaná a ruhák árát és nem is állna módomban a ruhákat ilyen részletfizetési kedvezményben adni. Kivaló nagy gyakorlatom mellett azonban mindenki reám bízhatja a választást és meglehet róla győződve, hogy várakozásán felül is minden tekintetben ki fogom elégíteni igényeit, mert kifogástalan urias és divatos ruhát fog kapni és remélem is, hogy állandóan nálam fogja ruhaszükségletét beszerezni.

LICHTMANN SÁNDOR

férfiszabó-mester

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 4/B.

Utasítás a mértékvételhez.

Férfi sacco öltönyhöz				Télikabát vagy felöltő számára	
A kabát számára	cm.	A mellény számára	cm.		cm.
Háthossza (a gallérvarrástól kezdve, tehát gallér nélkül)		A mellény hossza (az ing gallér hátsó gomjától kezdve az egész hosszát elől megmérve.)		Háthossza (a gallérvarrástól kezdve az egész hosszát mérve.)	
Hátszélessége (az egyik ujjavarrástól a másik ujjavarrásig mérve.)		A nadrág számára		Hátszélessége (az egyik ujjavarrástól a másik ujjavarrásig mérve)	
Ujjahossza (a hát ujjavarrástól kezdve egészen a manzsettáig megmérve.)		Külső nadrághossza (a csipőtől kezdve egészen a cipő sarkáig megmérve.)		Ujjahossza (a hát ujjavarrástól kezdve egészen a manzsettáig mérve.)	
Mellbősége (a mellényen át (kabát nélkül) a hóna alatt egészen a mellén és a hátán át megmérve.)		Belső nadrághossza (a lábközvarrástól kezdve egészen a cipő sarkáig megmérve.)		Mellbőség (a kabáton (Saccón) át a hóna alatt egészen a mellén és a hátán át mérve.)	
Hasbőség (a mellényen át a has és a hátán át megmérve.)		Hasbőség (a mellény alatt a has és a hátán át megmérve.)		Hasbőség (a kabáton (Saccón) át a has és a hátán mérve.)	

Elismerő nyilatkozatok.

Kivonat a sok ezer elismerő levelekből, melyeket egy rövid idő alatt kaptam a vidéki tisztelt megrendelőimtől, melyek Gaszner Béla kir. közjegyző ur által lettek hitelesítve.

Dr. Keppel Béla, Bonyha. A megrendelt ruhát ma kézhöz kaptam és teljesen meg vagyok elégedve.
Brezávyi István posta-táv. s. tiszt. Zsolna. A múlt hóban küldött ruhával nagyon meg voltam elégedve.
Lengyel Gergely, s. jegyző. Szurdok. A küldött ruhával nagyon meg vagyok elégedve.
Dobosán Antal, s. körjegyző, Zsuppa. A megrendelt és megküldött öltönyt nagyon meg vagyok elégedve.
Szalay János, s. jegyző Hajmáskér. A ruhát megkaptam és igen meg vagyok elégedve mint a szövettel és mint a szabással.
Fekete Miklós, s. jegyző, Rovnó. A folyó hó 1-én küldött öltözzel teljesen meg vagyok elégedve.
Záhorszky István, lelkész, Bodroghó-Váralja. A küldött ruhákkal minden tekintetben meg vagyok elégedve.
Farcády Sándor, jár. utbírtos, Krasznán. Köszönetem mellett fogadja uram teljes elismerésem a küldött télikabát és öltönyért, melyek kivitel, mint minőségükönél fogva várakozásom felül megleptek.

Nadlicsek János, kir. dohánvgy. hiv. T-Roff. Az öltözetet megkaptam teljesen megfelel, úgy a kiállítás, mint pedig a szövet.
Ungár Adolf, jár. m. kir. állatorvos Hosszuzsászó. A ruha megérkezett, pompásan áll, csinos és elegáns kiállításért fogadja őszinte elismerésemet.
Ouciu Vazul tanító, Bucsum-Szát A télikabátot megkaptam, minden tekintetben igen meg vagyok elégedve.
Vass Ferenc, kir. postamester Ferendia. A számomra szállított ruhát átvettem, mondhatom, hogy ily árban, ily gyönyörű ruhára nem számítottam! Elismerésem és hálám jeléül a jövőben kiz. Önnél fogok dolgoztatni és minden ismerősömnek ajánlani fogom.
Friedmann Bertalan, áll tanító, Nagykövesd. Fogadja köszönetemet a jól megcsinált és finom anyagokból csinált ruháért.
Liszál Domokos, körjegyző, Dkő-Szt-Miklós. A küldött 2 db télikabátot megkaptam s azokkal teljesen meg vagyok elégedve 1220.

2,000.000 Gleditschia csemete ezre 5 kor. Több ezer almafajtvány 100 darab 36 korona.

Nemkülönböztetve mindennemű és fajta gyümölcs-, disz- és gazdasági fa, vadcsemete, diszcserje, nagygyümölcsű földi eper, dugványok, oltóvesszők s különféle faiskolai cikkek nagy mennyiségben eladó. 1222

20.000 darab nemes rózsza.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld a

Bajai Gyümölcsészeti Egyesület,

hová a megrendelések is intézendők.

Olajpogácsát

legjobb minőségben szállít,

Napraforgó magot

legmagasabb napi árban keres

Erczmann Adolf

olajgyár KATONA, Kolozsmegye.

1225

Első magyar ruggyanta-bélyegző-gyár és véső-intézet

Geduldiger Hugó

vésnök,

BUDAPEST,

Váci-körút 17. szám.

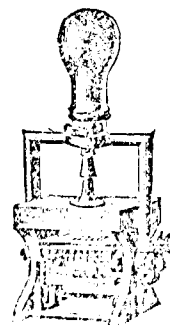
Ajánlkozik

ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomók zsáksablonok, állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.

Vidéki képviselők kerestetnek.

1101.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Hídavatás. <i>Éber Etnő.</i>	567
Szüret előtt.	569
Egy Yorkshiri-tenyészet. <i>D. J.</i>	569
Hogyan szántsunk? <i>Be.</i>	570
Kísérletek mocsaras mezők megtermékenyítésére.	570
Egyszerű borecetgyártás. <i>Kreudits Ödön.</i>	570
Tárca:	
Igazságok a gyakorlati gazda életéből. IV. <i>Milhofer Sándor.</i>	568
Kisebb szakközlemények.	
Háztartás.	471
Irodalmi szemle.	572
Vegyes közlemények.	
Felszólítás a Gyümölcsstermelő Gazdákhöz!	572
Mezőgazdasági termény- és árúraktár Marosludason.	572
Nyiltér	573
Piaci és vásári ártudósítások.	561
Hirdetések.	

Hídavatás.

A múlt vasárnap Budapestnek szép ünnepségben volt része: átadták a közforgalomnak új hidját, az eskütéren épült *Erzsébethidat*. A két-egy város Buda-Pest immár öt hiddal van egymással valósággal is összekötve, mert a jó fővárosiak sehogysen akceptálták a nagy Andrassy Gyula grófnak azt az elmés mondását, hogy a Duna nem elválasztja, de összeköti a két testvérvárost és gondoskodtak arról, hogy ez az összeköttetés ne csak képletes legyen.

Ékessége ez az öt hid Budapestnek, az ország fővárosának, melyet szépnek, gazdagnak, nagynak akarna látni mindenki, akiben csak magyar lélek van. Hadd lüktesen ott nagyvárosi élet, hadd bonyolódjék le ott világvárosi forgalom, hadd legyen ott a magyar nemzetnek pompás empórium, ezt kívánjuk mi is: de ha emögött a nagyváros mögött a szegénység tanyái terjednek el az országban, ha ez a világváros magába szítja a magyar nép anyagi erőit, ha ez a pompa csak a nemzet, az egész nemzet haladásának az árán érhető el, akkor azt mondjuk: hagyjunk föl a nagyozással, hagyjunk föl a pompázással, hagyjunk föl a tékozlással.

Igazán, olyan ez az öt hid a Duna tén, mint egy briliánsnyaklánc. De hogyan áll a briliánsnyaklánc a koldusasszony nyakán! Valóban, milyen szép lett, milyen ragyogó lett ez a mi ifjú Budapestünk. De Budapest csak a főváros; ám nezzünk körül az országban is! Csakugyan, a fővárosnak mindnyájunk kedvencének kell lennie, melynek szépségeért áldoznunk is kell. De előbb hadd tudjunk megélni és csak azután kívánják azt, hogy kedvencünknek újabb pompát szerezzünk. újabb kincseket vessünk oda. Ékesíteni a fővárost, mikor csak lehet és amivel csak lehet, az okosság és szükség is. De ékesíteni akkor, mikor nekünk rongyokban kell járnunk, az dőreség, az tékozlás: az az igazi *morbus hungaricus*.

Tizenegy és fél millióba került ez az új hid. Tizenegy és fél millió! Úgy teszünk, mint a szegény ember, aki elgondolja, hogy elvesztett pénzén mi mindent vásárolhatott volna. Egy tehenet az elpusztult helyébe.

Vagy egy szekeret, hogy fuvarozhasson. Vagy egy darab földet, hogy legyen, min dolgozhasson. Vagy a beteg asszonynak orvosságot. Vagy a gyereknek télire csizmát. Vagy . . . ó, mi mindent lehetett volna vásárolni!

Mi mindent lehetett volna az országban tizenegy és fél millióval csinálni! Jólét, elégedettség fakadt volna nyomában. Minden millió az inség egy-egy nagy fészket váltóztathatta volna bőséggé. Budapest bizony szebb lett ezzel a hiddal, ám hány embert lehetett volna azzal a pénzzel itthon tartani! Új ékszeret raktunk a főváros tétére; de hány éhes szájat tömhettünk volna be ezzel a kincscsel! A világváros kíváncsi népe hogy szaladt át az új hidon; de hány kátyúba feneklett szekeret lehetett volna annak az árán kiemelni!

Ezt a kátyúba ragadt szekeret tulajdonképpen csak nyomorúságunk szimbolizálására említettem föl. De vegyük csak szó szerint. Azon az október 10-iki napon, mikor a fővárosban zuhogó esőben az ötödik hid-utat nyitották meg, hogy a sürgő-forgó városi nép járhasson-kelhessen rajta, az országnak sok, legtöbb vidékén az utak elzárultak, a terhes szekerek megfeneklettek, a kocsikerekek malomkeréknyire nőttek meg a sártól, az útból sárfolyamok lettek, melyek a fuvarozást, a közlekedést ki tudja mennyi időre teszik lehetetlenné.

Országszerte hangos és jogos a panasz-hogy utak dolgában nyomorúságosan állunk. Országútunk hálózata szakadozott, állami útunk kevés, községi útunk járhatatlanok, mezei útunk feneketlenek. Országos értekezleten hallottam egy nagybirtokos nagy úr szájából azt, hogy cukorrépatermelésünk, tehát egy intenzív termelési ág nem fejlődhet ki, nem prosperálhat, mert a répa őszi fuvarozása a rossz úton néha teljes lehetetlenség és mindig nehéz és drága. És ennek a lapnak legutóbbi első cikkében olvassom, hogy a Mezőségen a legközelebbi falvakból 15—20 liter tejet lehetetlen a városba vagy a vasúti állomásra szállítani a rossz utak miatt. A rossz út Királyhágón innen is, túl is olyan konjunktura, mely az egész gazdálkodásunkat befolyásolja és

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari MAGKERESKEDÉSE

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI. ker., Andrassy-ut 23. szám.

= A gazdák figyelmébe =

ajánl: arankamentességre állami-lag ólomzárolt luczernamagot és biborherét, továbbá káposzta-repcét, muharmagot, tarlórépamagot, fehér kölesmagot, pohánkát, mustármagot, lóbabot, őszi bükkönyt, őszi borsót, szöszös bükkönyt (*Vicia villosa*), raffiaháncsot, mindent legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: mindenféle gazdasági magot bármely mennyiségben. =

Ajánlatok minták kíséretében kéretnek.

Alaptőke 485,000 korona.

Közgyűlésünk alkalmából!

Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét szövetkezetünkre!

A belépés nemhogy áldozattal járna, de az üzletrészek megalakulás óta 5% kamatot hoznak, ezenfelül az árúcikkek javarésze után 4 év óta **visszatérítéseket** kaptak tagjaink; eddig 130,000 koronánál többet. —

Kívánatos volna, hogy a jövő évben Budapesten tartandó **nemzetközi szövetkezeti kongresszuson** szövetkezetünk mennél tekintélyesebb tagszámmal szerepelne.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Tartalékalap 210,000 kor.

Nyomatványokat
szívesen küldünk.

gazdálkodási módunkat a kezdetlegesség szűk kereteibe szorítja belé.

Mennyi jó út kaphatott volna a Mezőség is, az Alföld is ebből a tizenkettőfél millióból! Elgondoljuk azt, hogy ha az a pesti ember Budára akar menni, vagy ha a budai Pestre, négy hid áll rendelkezésére. A Ferenc-József-hid az új Erzsébet-hidtól gyalogszerrel öt percre van maximum. Villamossal két perc a távolság. Olyan iszonyú nagy szükség volt arra, hogy ezt az öt és két perces utat annak a teher nélkül, sokszor csak passzióból járó-kelő fővárosinak megkurtítsák? Hát akkor a szükségesség milyen jelzőjét használjuk a mi utaink szükségességének jellemzésére? Mikor falvak százai el vannak zárva hónapokon keresztül a városoktól, vasúti állomásoktól. Mikor óriási nehézséggel, óriási költséggel képesek csak gazdáink gabona-, répszállítási kötelezettségeiknek eleget tenni. Mikor tehát a gazdaságból nem képes kivinni azt, amit kivihetne s oda nem képes bevinni, a mi üzeme javításához kellene.

Ha szüksége volt Budapestnek az új hid-útra, milyen fokkal jelöljük azt a szükségletet, melyben az ország utak tekintetében leledzik? De ha nem volt okvetlen szükség, ha nem volt parancsoló hiány, akkor könnyelműség és véték volt azt a fényűzést megengednünk magunknak, mikor a cifra ruha nyomortól elkényszeredett tagokon lóg.

De maradjunk csak a közlekedő utak körében. Hány memorandum, határozat, küldöttség, kongresszus, hány vármegye, város, képviselő könyörgött, követelt vasutat a Székelyföldnek, hogy hazarészünknek ezen egyetlen szinmagyar és nemzeti szempontból is végtelenül becses vidéke ne le-

gyen elzárva a világtól, népe értékesíteni is tudja terményeit, s földjének kitért kincseit hasznosítani is tudja. Hasztalan volt minden, a válasz az volt, hogy: nincs pénz; a Székelyföld maradt továbbra is vasút nélkül — Budapest pedig 11 1/2 millió költséggel felépült az ötödik hid, az Erzsébet-hid.

20 székelyföldi fürdőhely kínálja természetes bájjait az üdülni vágyó emberiségnek s forrásait a betegeknek; de ezekért a bájakért meg kell szenvedni s ezek a források kiaknázatlanul buzognak, mert a fürdők messze esnek a vasúttól s az ásványvizek távolra való fuvarozása nem fizeti ki magát. Hogy a fővárosi népnek útját öt meg két perccel meg lehessen kurtítani, azért kell Borszékre a legközelebbi vasúti állomástól 80 kilométernyire 12 ótán át kocsizni, azért kell a székely mezőgazdaságnak, erdészeti és bányászatnak pangania, azért nem lehet a kivándorló népnek se a föld színéről, se a föld mélyéből ügyességének és vérmérsékletének megfelelő keresetet adni. Mi mindent lehetett volna itt ezeken a milliókon teremteni.

És folytassuk-e tovább is a szegény ember naiv passzióját: a tervelgetést, a számítgatást? Hegedüs Loránt és mindenki egy 3 1/2 millióval megalakuló jelzáloghitelintézetrel elérhetőnek tartja azt, hogy az oláh és szász bankok káros működése paralizáltassék, a földnek a magyar nép lába alól való kicsúszamlása megakadályoztassék s a vérszopó uzsora korlátoztassék. De hol az a 3 1/2 millió? Ott van beépítve háromszor is annyi az esküteri Erzsébet-hid pillérei és láncába. Azt kérdezzük, mi a nagyobb állami és nemzeti érdek: az-e, hogy a Duna partját egy negyedik hiddal meg-

szakítva a Pest és Buda közt való közlekedést öt perccel megrövidítsék, vagy az-e, hogy Erdély magyar maradjon?

Senki se vádoljon meg azzal, hogy a fővárosnak hivatásáról nincs tiszta fogalmunk. Tudjuk, hogy a főváros csomópontja az ország szellemi és anyagi életének, büszkesége és ékessége a nemzetnek, fényes tükrök, mely kifelé nagyságunkat, erőnket mutatja. Gyöngy, melynek kiválasztása a kagylónak nagy kint okoz. Tudjuk, hogy egy kulturállamnak éppen úgy, mint a kultúrembernek az életföltételek megszerzésén kívül vannak kultúrszükségletei, luxusszükségletei is.

Am ha mindezt tudjuk is, hibának tartjuk azt a politikát, mely minden szellem. és anyagi erőt egy központba hord össze s a perifériák ez alatt elgyöngülnek, megbénulnak; könnyelműnek tartjuk azt a politikát, mely a dédelgetett kedvence mellett elhanyagolja az életet adó egész érdekeit; szemfényvesztésnek tartjuk azt a politikát, mely a főváros ragyogó képe által az idegennel al akarja hitetni, hogy jólét és elégedettség van az országban, velünk meg el akarja feledtetni, hogy erőtlenség és szegények vagyunk.

Igen, a kulturállamnak éppen úgy, mint a kultúrembernek vannak mivelődési és fényűzési kiadásai. De az a kultúrembernél is a rend, hogy a kultúrszükségletek földözésére csak az életszükségletek földözése után jut sor, hogy a luxuskiadások csak a kulturkiadások után következnek. S ha ez a sorrend megbomlik, akkor megbomlik az egyes ember és az állam anyagi viszonyainak egyensúlya: lesz pompakifejtés amíg az összes erők ki nem merülnek

AZ „ERDELYI GAZDA“ TARCAJA.

Igazságok a gyakorlati gazda életéből.

Irta: Milhoffer Sándor.

IV.

296. A választásra kerülő állat a legjobb takarmányt kapja.
297. Növendék állatnak a legjobb takarmányt add.
298. Tülször növendékállat nem tenyészállatnak való.
299. Előhasú marha borját ne hagyj meg tenyészállatnak.
300. Vizhiány épp oly nagy baj, mint takarmányhiány.
301. Nem szabad a rokonállatokat egymással párosítani.
302. Hamisan sárló állatot ne tarts.
303. Rossz kan, rossz malac.
304. Korai béránynak nagy az ára.
305. Ugy ellesd a kancáid, hogy mire itt a dologidő, ne akadj föl a munkáddal.
306. Ha jól tartod a kocáid, fiaztathatsz kétszer is egy évben.
307. Aki kocáit ötször fiaztatja kétévben,

- annak nagyon hamar ki kell azokat selejtezni.
308. Vemhes állatot leelés előtt mindentől óvjál.
309. Közös lónak túrós a háta.
310. Vakarókefe helyén alkalmazva félabrak.
311. Rossz marhának rossz a munkája.
312. Jó marha olcsó, rossz marha drága.
313. Hideg istálló nem hizó istálló.
314. Jó béresnek jó a barma.
315. Istállózott marha hasig álljon az alj-szalmában.
316. Fogatlan marha nem való hizóba.
317. Ha beteg a marhád, hívj azonnal orvost; mindjárt kezdetben könnyebb segíteni, mint később.
318. Jó pásztornak gyapjas a juha.
319. Ajándék lónak nem nézik a fogát.
320. Növendék marhának nyomorék a borja.
321. Minden cigány a maga lovát dicséri.
322. Szalmán tartott birkának csenevész a béránya.
323. Sovány takarmány, sovány marha.
324. Ki mint takarmányoz, úgy köpül.
325. Ami ehető, azt feletessük; moslékon is meghizik a marha.
326. Beteg marhának orvos a gyógyítója.
327. Lovadnak a lábából pénzelsz

328. Rossz takarmány, rossz gyapjú.
329. Az állat is megkivánja a magátét.
330. Disznó megeszi a makkot, de föl nem néz a fára: a gazdának kell azt megtenni.
331. Egy rühes birkától rühes lesz az egész nyáj.
332. Jó nyíró nyírja a juhót, de nem nyúzza.
333. Jó marhát az istállóban is megveszik.
334. Ki lovát másra bizza, hamar gyalog marad.
335. Lónál azt is nézzük, nagy-e a szügye.
336. Amilyen a gazda, olyan a lova.
337. Amilyen a tehén, olyan a borja.
338. Amilyen a kanca, olyan a csikója.
339. Amilyen a koca, olyan a malaca.
340. Amilyen a birka, olyan a béránya.
341. Az alommal takarékoskodni nem szabad.
342. Aki eladja korán, ökröt vesz mindig a borján.
343. Előre zabozd a lovad, késő bánat, eb-gondolat.
344. Az ökör a földet nem magának szántja.
345. Igába vén marhát ne végy.
346. Minden istállón legyen szelelő: friss levegő kell a marhának is.
347. Tenyészállatjaid hibátlanok legyenek.
348. Selejtes állatot fel ne nevelj.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

Kolozsvárt, Mátyás kir.-tér 7. sz., saját házban.

Törlesztéses és közönséges jelzálogkölcsonöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt, valamint megyei székhelyeken fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra.

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket minden levonás vagy külön díj nélkül készpénzben fizeti ki.

1007. II.

és lesz tönk, ha egyszer kiapadtak azok. Nagy, megengedhetetlenül nagy fényűzésnek tartjuk ezt a tizenegy es fél milliós hidat akkor, mikor az a gyönyörű főváros egy gyönyörű spanyollal, mely az idegenek elöl eltakarja a mögötte lévő ország nyomorúságos, kimerült, kiaszott testét.

Eber Ernő.

Szüret előtt.

okt. 13.

Borvidékünk egyik legnagyobb szőlőtermelőjétől vesszük a következő értesítést, mely most, a szüret küszöbén valóban gondolkodásra és cselekvésre indíthatja szőlőtermelő gazdáinkat:

Az ideai szürethez már jólevegő sem fűztek termelőink valami vérmes reményeket, de az eredmény még az erősen lefokozott várakozásoknak is nyilván alatta fog maradni még pedig a legtöbb helyt nemcsak mennyiségileg, de *minőségileg* is.

Tény, hogy egy eléggé nedves tavasz és nyár után, a szüretet megelőző hatheti csaknem kánikulai időjárás dacára a fűrtök a legkedvezőbb fekvésű helyeken sem értek be vagy fejlődtek ki teljesen, de míg a vinyegék sem mutatják az erőteljesség ama képét, mely egyébként a jövő biztató reményével szokta kecsegtetni a gazdákat a jelennek szegénysége ellenében.

A felületes ítélet általában az időjárásnak tulajdonítja a bajt, anélkül, hogy annak közelebbi körülményei és hatásai felől tisztában volna. Mint érintettük, az időjárás a szőlők kifejlésére inkább kedvező volt, semmint káros, úgy, hogy a tökéletlen állapotoknak okait egészen másban kell keresnünk és végre felismernünk, mert éppen ennek a nem tudásában, vagy kicsinylésében rejlik a további még nagyobb veszedelem.

Mert most már egészen bizonyos, hogy az ideai szüretet a — *peronoszpóra* rontotta meg, sőt az annak következtében silányabb

venyige növény által már ez idén megdézsmálta a jövő évi termést is, és — ha a gazdák jól nem vigyáznak — a baj jövőre olyan mérveket ölthet, hogy az egész termés megsemmisülhet. Jó lesz ezzel végre tisztába jönniök mindazoknak, a kiket illet és a védekezésnek egyedül célravezető intézése iránt már most az előkészületeket megtenni.

Ugyanis a sikeres eljárásnak feltétele a védekezés *általánosságában, egyöntetűségében* és annak *hatóságilag való ellenőrzésében*, illetőleg kényszereszközök alkalmazásában áll. Mert bizonyos, hogy a szőlőknek ez a betegsége lassankint egészen befészkelte magát ott, hol elhanyagolják a védekezést és innen, mint valami tenyészhelyről, terjed évről-évre mindenfelé és támadja s rongálja meg azon telepeket is, melyeknek birtokosai a maguk részéről sem költséget, sem fáradságot nem kíméltek arra nézve, hogy a szőlőket megvédelmezzék.

Természetes dolog, hogy az ilyen rendszertelen és hézagos védekezés célra nem vezet; a míg egész vidékeken kénye-kedveszerint terjed és pusztít a peronoszpóra, addig a leglelkiesmeretesebb védekezés is mindig problematikus marad, ha azt csak egy kissé kedvezőtlen időjárás akadályozza, kész a katasztrófa, mely a legkecsegtetőbb reményeket is megsemmisíti.

Másrészt az is kétségtelen, hogy egy általános és rendszeresen keresztül vitt védekezés rövid pár év alatt egy-egy szőlővidéken, ha teljesen meg sem is szüntetné, de annyira jelentéktelenné tenné a betegség fellépésében rejlő veszedelemet, hogy a teljes sikerű védekezés is könnyű szerrel volna eszközölhető; míg ellenben most már oda jutotunk, hogy a peronoszpóra ez idén még a burgonya termést is megtizedelte, sőt helyenkint teljesen megsemmisítette.

Ezen kétségbevonhatatlan s úgy az elmélet, mint a gyakorlat által sokszorosan beigazolt tényekkel szemben itt van az ideje, hogy egyes vidékek érdekeltségei maguk között az *általános* és a *kötelező* védekezés mód-

ját szervezzék, abba az illetékes hatóságokat is bevonják, hogy az intézkedések végrehajtását ellenőrizzék, sőt adandó esetekben arra a vonatkozókat kényszerítsék.

Különben már annak is elérkezett az ideje, hogy a kormány vegye az ügyet a kezébe és tegye meg a szükséges lépéseket az évről-évre terjedő baj ellen országszerte, mert kétségtelen, hogy a peronoszpóra mind fokozottabb terjedése immár *országos* baj és oly veszedelemet rejt magában, mely épp úgy megérdemli és sürgeti a kormány haladéktalan közbelépését, mint annak idején a fillokszera pusztítása.

Egy Yorkshiri-tenyészet.

Az elmúlt kolozsvári állatkiállítás sertés csoportjában igen nagy érdeklődést keltett a boldúri sertés-tenyészet yorkshiri sertéseivel.

Nem volt olyan látogató, a ki ne nézte és bámulta volna meg azt a szép sertés-kollekciót, azokat a nagy állatokat, melyek igazán páratlanok voltak a magok nemében.

A yorkshiri fajta előnyeit nem kell bővebben méltatnunk, mert elég tanúságot tesz amellett az, hogy nagyobb uradalmainkban és az állami intézetek mintagazdaságaiban mindig jobban és jobban terjed. Eckstein, a tenyészet alapítója és tulajdonosa a kolozsvári kiállításon 42 darabbal vett részt s tenyészetének és a yorkshiri fajtának eléggé bizonyítványa az, hogy mind a 42 darabot ott rögtön eladta s még azonfelül számos megrendelést is kapott.

Tenyészetének törzsét Német- és Angolországból szerezvén be, gondos neveléssel a fajtát meghonosította s most már olyan virágzó tenyészete van, hogy állami uradalmak is tőle szerzik be yorkshiri tenyészetük anyagát.

Tenyészetének létszáma 100 darab koca s 6 darab kan és ezek szaporulata. Vérfrissítés céljából minden évben 2 kant importál és évről-évre törekszik javítani, tökélesbiteni tenyészeteit. Ma már Magyarország egyik elsőrendű yorkshiri tenyésztőjének mondható.

349. A tenyészkanakákat csak az ellés előtt egy héttel s utána egy két hétig nem használhatod munkára.
350. Ha jó a méncsikód, megveszi azt az állam jó pénzért.
351. Lépfene, sertésorbánc, sercegő üszög, ragadós tüdőlob, száj- és körömfás s himlő ellen lehet oltani. Jól eszedbe vésd ezt: sokszor kerülhetsz oly helyzetbe, hogy erre szükséged lesz.
352. Ha száj- s körömfájás van a marhád között, úgy a legokosabb, ha valamennyit beoltod, ami egy tanyában van, úgy is beleesik mind. A beteg állat száját megtörölöd egy ruhával, s ezzel a többi száját is megtörölgeted, megkapja így mind a betegséget. Egyszerre keresztül megy rajta valamennyi.
353. Minden ragályos betegség után fertőtleníted az istállót. Értéktelen tárgyakat égéssel, a földet ásd ki ez istállóban két ásonyomra, temesd be gödörbe, hordj bele másik földet, locsold föl 5% os karbololdattal; jászolt, falat, mindent meszelj be karbolos vízzel.
354. A ragadós tüdőlobot észre lehet venni a fertőzés után 4—12 hét alatt.

355. A lépfenét észre lehet venni a fertőzés után 2—10 nap alatt.
356. A marhavész észre lehet venni a fertőzés után 1—4 hét alatt.
357. A takony- s bőrférget észre lehet venni a fertőzés után 4—16 hét alatt.
358. A száj- és körömfájást észre lehet venni a fertőzés után 3—6 hét alatt.
359. A bujakort észre lehet venni a fertőzés után 8—60 nap alatt.
360. Rühességet észre lehet venni a fertőzés után 15—56 nap alatt.
361. Himlőt észre lehet venni a fertőzés után 5—21 nap alatt.
362. A törvényes szavatosság a sertések borsókakórjára 8 nap az átadástól számítva.
363. A törvényes szavatosság a juhoknál himlő rühbetegségnél 8 nap az átadástól számítva.
364. A törvényes szavatosság a juhoknál a férges tüdővész vagy méhtelynél 2 hónap az átadástól számítva.
365. A törvényes szavatosság a szarvasmarhánál a gyöngykor betegségénél 1 hónap az átadástól számítva.
366. A törvényes szavatosság a lónál gyanus orrtakar, taknyosság s kehessége 15 nap az átadástól számítva.

367. A törvényes szavatosság a lónál csira, bőrféreg, csökönösség, fekete hályog s havi vakságra 30 nap az átadástól számítva.
368. Ha felfuvódott a marhád, dörzsöltesd erősen két oldalt, adj be neki 300—400 gramm keserűsöt, vagy 3 kanál petrolleumot, öntöztesd le hidegvízzel, kantárdzd fel szalmakötéssel, fecskendj vizet a végelbe, s a végső esetben troakart (szurcsapot) kell a bal horpaszába szurni.
369. Ha a hám feltöri a lovad, ne fogd be pár napig, kend be 15%-os olomecetes faolajjal.
370. Járomtörés ellen használj olomecetes bedörzsölést (100 rész vízre 20 rész olomecetet).
371. Rühes birkát kenj be higanyzsirral.
372. Beteg marháid mindig különítsd el az egészségesektől.
373. Jó marhával gyorsan megy a dolog.
374. Kis csikónak szabad hely kell.
375. A fejőstehenet is jármozható módjával.
376. Igásőkör, igásló, nemcsak egy napra való.
377. Hizlaláshoz legjobb abrak a tengeridara s olajpogácsa; ha van más hizásra való abrak is, keverhetsz ebből azokhoz.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

A bolduri tenyészet állatai ma már meglehetősen át is vannak alakulva a mi viszonyainkhoz. Orruk meglehetősen egyenes. Szőrözetük sokkal dúsabb, mint az eredeti állatoké. Valamivel magasabb lábuk. Hízóképességük óriásit haladt Tartásuk és hizlalásuk alig igényel több gondot és nagyobb figyelmet, mint a mangalicáké.

Elhelyezésükre a tulajdonos rendes uradalmi sertés-istállókat használ, minden különösebb kényeztetés nélkül.

A kifejlődött állat takarmánya: Nyáron: lucerna-legelő és tarló-legelő, télen: zúzott répa, vagy főtt burgonya — darával. A malacok árpa- és zabdarával és főtt burgonyával élnek.

A kifogástalan példányokat mint tenyészállatokat értékesítik. A gyengébbje 6—7 hónapos korában — 60—70 kg. súlyllyal császárhús készítés céljából Budapestre, vagy Bécsbe kerül.

A tenyészviszonyok igen jók. A malacoztatás nem egyszerre, hanem részletekben történik, hogy mindig lehessen különböző korú malacokat készletben találni.

A tenyésztés eddig Szegeden, Temesvárott és Kolozsvárt nyert kiállítási kitüntetések.*

D. J.

Hogyan szántunk?

Szinte megjedtem, mire ezen szerény cikkemnek címét leirtam. Mert vajjon nem azon kellene-e kezdenem, hogy nagyobb birtokosaink szántási hanyagságát megrójjam, kisgazdánk földmívelő módszerétől pedig a kétségbeesés jajszávat hallassam. Milyen mély legyen a szántás? Talán valóban nem tudják a bércecs kis hazában, mert ha mindnyájan tudnák, talán csak mégis többen akadnának, akik követnék. Tehát talán még sem egészen haszontalan dolog, ha röviden összefoglalom az ezirányú tudnivalókat.

Ez a kérdés, mely a mezőgazdasági praxisban a legfontosabbak egyike, tulajdonképpen könnyen megválaszolható: szántunk olyan mélyen, amilyen mélyre kulturnövényeink gyö-

* Érdeklődőknek a tulajdonos, Eckstein Fülöp Lúgos, ad bővebb felvilágosítást.

378. Hízóidnak inkább kevesebbet adj s gyakrabban, mint sokat s ritkábban.
379. Takarmány soh' se sok.
380. A marhád csak akkor sok, ha kevés a takarmány.
381. Sáros széna kész betegség.
382. Ázott széna sovány marha.
383. A barázdába fekvő ökörtől Isten őrizz.
384. Csalamádé nem lótakarmány.
385. Vemhes marhának a legjobb takarmány járjon ki.
386. Keskeny istállóajtó, csipőtörés..
387. Istálló elég meleg legyen, de azért a levegője is tiszta legyen.
388. Az állatokkal foglalatokodó emberek indulatosak ne legyenek.
389. Ha nincs legelő, tarts csikóid s lovaidd részére kifutókat.
390. Hegyen mindig partnak föllegeltessünk.
391. Vemhes állat szorul le leghamarabb a szűk legelőről.
392. Az istálló száraz helyen álljon, s állandóan száraz legyen.
393. Ha teheted, usztasd meg állatjaid valamely tiszta vízben: arra ügyelj, hogy az állat felhevülve ne legyen az úztatás előtt, s hogy megbízható ember legyen a marháddal.
394. Amit a tenyészállatok helyes kiválasztásával létesítünk, azt a helyes irányú takarmányozás és gondozással tudjuk csak fenntartani, illetve fejleszteni.

kerei lenyúlnak a talajba. Ámde éppen ezt mulasztják el gazdáink. Rendesen — és itt már az okszerűbben gazdálkodókat értem — 18—20 cm. mély nálunk a szántás. Mily mélyre hatolnak ezzel szemben a gyökerek? Találtak mélyen lazított földben 1 méter mélyen is búzagyökereket; a takarmányrépa gyöke gyakran 40 cm. mélyen van; lucerna és borsó 2—13 m. mélyre is lenyúlnak. Olyan mély szántást tehát, amilyent a növények gyökerei megkívánnak, nem szoktak eszközölni, annyira tehát a talajt meg nem lazítjuk.

Minél mélyebben szántunk, annál jobb. Ezt általános szabályként kimondhatjuk, annál is inkább, mert nálunk alig mennek valaha is túl azon a határon, mikor a mélység már hiba. De a szántás mélységére nézve nem csupán a növények igénye, hanem a talajviszonyok is határozók. Az ekével első sorban a földtalajt munkáljuk meg; minél dúsabb és lazább ez, annál jobban kifejlődhetnek a növények benne. Az új szerkezetű jó ekék értéke éppen abban van, hogy ugyanazzal a munkaerővel mélyebben tudunk velük szántani és ezáltal a termőtalajréteget növelhetjük.

A sekélyebb ekebarázdáról mélyebbre való átmenetnél azonban ügyelve kell eljárni. Ha ugyanis oly földön, melyet azelőtt valami régi váltókével 8—10 cm. mélyen lazítottunk meg, egyszerre kétszer akkora mélységre akarnánk áttérni, akkor el nem málott, humuszban szegény altalajrészek kerülnek felszínre s a termőtalajréteg a mélybe. Tehát a mély szántásra való átmenetet fokozatosan kell csinálni.

Micsoda már most a mély termőrétegnek haszna?

1. A talaj felszíne megnagyobbodott, a levegő behatol és mélyebben érintkezik a talajrészecskével, miáltal azoknak szétmálását és így a táplálóanyagok képződését előmozdítjuk.

2. A mély talajréteg elejét veszi az altalaj erős kiszáradásának s a mélyen lazított talaj nagyobb vízkészletet tarthat magában.

3. A növények gyökerének növekedése erősebb lesz s ezáltal a szerves alkatrészek tömege nagyobbodik. Ez különösen a lóherénél és lucernánál jelentős körülmény.

4. Mélyművelésnél a gyomok pusztítása tökéletesebb.

Bizonyos dolog, hogy a trágyázáson kívül a megfelelő talajmunkára is jóval nagyobb gondot kellene gazdáinknak fordítaniok. És nem ismételhetem eléggé azt, amit nem sok hatással, de talán még sem egészen hatástalanul hallottunk már annyiszor, hogy a tavasziaknak földjét már ősszel alászántsuk, mert a levegő, fagy és csapadék az érdes, nyers barázdát télen át kitűnően előkészíti a vegetáció idejére, porhanyóvá teszi a földet s talán élhetek azzal a hasonlattal, hogy az ősszel alászántott föld tavasszal olyan lesz, mint a tökéletesen folyatódó tehén, mely a megtermékenyítő magot busásan visszafizeti. Az őszi alászántás által a tavaszi munka előbb is kezdhető meg, továbbá a talaj télen át több nedvességet szí magába s az mélyebben is hatol a talajba.

Hányszor szántunk? Nehéz talajnál a gyakrabbi megmunkálás hasznos lesz, homokos talajt azonban ne szántunk többször, mint amennyi a tarló és a gaz alászántásához elég, mert különben amúgy is csekély kötöttségéből veszíteni fog. De nehéz talajt sem szabad oly soká és oly gyakran szántani — no, erre ugyan nálunk nem nagy a veszély — mert különben pulverizálódnék,

nagyobb esővel eliszaposodnék s így lazaságát elvesztené. Gabonafélék és hüvelyesek mérsékelten rögzös talajt szeretnek, míg répa- és repcefélék finoman megmunkált földet.

Be.

Kísérletek mocsaras mezők megtermékenyítésére.

A németországi káliumgyárak szindikátusa az utóbbi években több kísérletet tett mocsaras mezők és rétek megtermékenyítésére, a mely kísérletek közül érdekesnek és hasznosnak tartom a következők felsorolását:

A mocsaras rétek talaja igen nagy hiányt szenved káliumban és foszforsavban, minek következtében kellő mennyiségű kalifoszfatrágya már magábanvéve elegendő arra nézve, hogy a rét élvezhető és elég mennyiségű szénát teremjen, a melynek a mellett magas értékű tápereje is van.

A sikerhez azonban szükséges még a rét kellő csatornázása és pedig úgy vízlevezető mély barázdák létesítése, mint igen száraz időben az öntöző csatorna is, a melyet már eleve megásunk, elzárunk s csak szükség esetére nyitunk meg, különösen az első években, a míg a rét növényzete megerősödik, a melybe legalkalmasabban fű és lóherkeveréket vetünk.

Hogy a mocsaras rét eredeti növényzetét gyökeresen kilétsen irtani, két—három éven át a kaszáló létesítése előtt gabonaneműt, burgonyát s hasonlót termeltek rajta.

A száraz mocsár növényzetének kiegészítése igen elősegíti a mocsár talajréteg felbomlását s felszabadítja benne a foszforsavat, a melyet a különben erősen meg szokott kötni és tétlenségre kárhóztat. A terméstöbbletet azonban a felégetett réten gabonaneműben nem, de szénában erősen észlelhetjük. Azonban még felégetés után sem szabad a foszforsavat magában alkalmazni, hanem mindig mésszel, a mely segít a felbomlást minél könnyebben előidézni, úgy itt, mint más kötött talajon.

A mocsárföld betérítése homokkal, kitűnő hatásának bizonyult, de még hasonlíthatatlanul jobbnak, ha arra 10—12 centiméter agyagföldet hordtak. Ha tulnyomó részben vettünk lóherféléket, akkor okvetlenül lényeg tartalmazó trágyát is kell a földnek adnunk, mert azt a mocsártalaj csak igen csekély mennyiségben tartalmazza.

A legtöbb mocsártalajon teljesen hiányzik a mész s azért legelső sorban avval kellett előkészíteni a talaj első rétegét. Ha azonban a rét kissé magasabban feküdt, akkor az már tartalmazott némi meszet s ilyenkor teljesen kielégítőnek bizonyult a Thomasalakkal való alátrágyázás, hogy a széna és egyéb termést fokozza.

Égetett mész, kivált nagyobb adagokban, hátrázottan hátrányára volt a mocsaras talajnak, azonban szénsavas mész, kagyló mész, dolomit és márga alakjában, kitűnő hatásának bizonyult.

A gipsz mész helyett alkalmazva nem vezetett kellő eredményre, bár némely esetben némi terméstöbblet következett be alkalmazása után, de legtöbbször kártékonyan hatott, úgy annyira, hogy avval rövid idő múlva abba hagyták a kísérletezést.

Az eljárás minden esetre sokkal takarékosabb mint az alagsóvezetés s ott a hol ez nem föltétlenül szükséges, mindenesetre ajánlható.

Egyszerű borecetgyártás.

A borecet gyártása oly egyszerű és annyira költségmentes, miként talán semminemű más folyadék gyártása.

Éppen azért csudálatos, hogy nálunk borkereskedők még nem foglalkoznak ecetgyártással, a mikor annak meg van az ára és minden időben értékesíthető, eltekintve attól,

SÁRGA KRISTÓF fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dús választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kezek- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérnemű pontos elkészítését, kitűnő szabás

Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszőnyegek továbbá valódi Linoleum minden szélesség és nagyságban.

Házai pokróczok, utazó- és gyanju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!

és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítottatik.

Valódi kősmárki lendamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.

1003.

hogy sokkal jobb nevet szerez a borkereskedőknek, ha jó borok mellett kitűnő ecetet árul, mintha mindenféle mesterkélten úton derített, javított, egyszerűen pancsolt borokat sóz rá egy-egy vevőjére.

Franciaországban már régóta foglalkoznak a borecetnek nagyban való gyártásával s a jó borecet ára oly magas, hogy teljesen megfelelő gazdálkodás, ha egészen egészséges, de kevésbé jó minőségű borokat használnak fel borecetgyártásra.

Mindenesetre leghelyesebb az olyan bort felhasználni ecetnek, amely némileg már meg van savanyodva, mert a helyett, hogy azt nyakra-főre elfogyasztanánk: értékes ecetet gyártunk belőle, amely várhat a vevőre.

Ugyancsak ecetnek használható fel minden hordó- vagy penészszagú bor, valamint a romlott színűek; mert ezeket megjavítani, mint borokat már nem lehet soha sem tökéletesen s kár velük e részben minden vesződés és költségesség.

Kitűnő borecetnek adnak a túlságosan savanyú borok is. felhasználhatók továbbá a felfordult bor s az olyan, a mely peronosporás tőkéről szüreteltetett.

Ellenben ki van zárva ecetgyártás céljára a megkeseredett bor, mert míg minden egyéb hibás bor akkor, amidőn ecetté válik, elveszti mindenféle mellékizét, addig a keserű bor, akkor a midőn ecetté lesz, még keserűbb, mint bor korában volt.

Ha borecetnek akarunk gyártani megecetesedett borból, akkor legelső kötelességünknek ismerjük, azt a hordó bort, hordóstól együtt eltávolítani a pincéből. Ez a körülmény különösen azért fontos, mert mint tudjuk, az ecetképződés gombák által megy végbe, amelyek a bor felületén képződnek s ha a hordót a pincében hagyjuk, úgy a gombák pár nap alatt átszarmaznak más hordókra s azokban az egészséges bort is megecetesítik, bármilyen módon legyenek is azok bodugaszolva.

Ha pedig ecetet a pincében akarnánk gyártani, akkor a legrövidebb idő alatt annyira elszaporodnának abban a gombák, hogy a pincét többé boros pincéül egyáltalán nem használhatnánk, mert abban fertőtlenítés és szellőztetés dacára megecetesednék mindenféle bor.

Ezért szükséges tehát a megecetesedett bort azonnal eltávolítani a pincéből s ha ecetet akarunk belőle gyártani, akkor olyan helyiségbe, valami kamra vagy felszer felébe helyezzük el, ahol állandóan 18—20 fok C. meleg van s ezt a hőfokot körülbelül állandóan meg is tartja.

A hordót itt is, mint a pincében, oldalára fektetjük s fenekén, mintegy négyötöd résznyi magasságban egy centiméter átmérőjű lyukat furunk s a hordót addig töltjük meg borral, nyitva hagyván akonáját is, hogy azon és az újonnan fűrt lyukon keresztül a levegő némileg közlekedhessen az edényben, mert így sokkal gyorsabban megy végbe az ecetképződés.

Ha a hordót nyugodtan magára hagyjuk, akkor három-hat hét alatt a tartalma teljesen átváltozik a legfinomabb borecetté, a melyet csapon át leereszthetünk, megjegyezvén, hogy a csap kissé magasabban álljon, mint a boros hordóban.

A hordó alját benne hagyjuk, mert ha arra bort öntünk, az igen rövid idő alatt ecetté változik, mert az üledék ecetágyat képez.

Ha kiválóan finom, úgynevezett csemege ecetet óhajtunk készíteni, akkor nagyobb üvegekben, azoknak alját mintegy egy ötöd rész magasságban málnával, meggyel, cseresznyével, almászeletekkel vagy ribizkével töltjük

meg s erre az ágyra öntünk borecetet s azt rajta hagyjuk öt-hat hétig, azután üvegekre fejtjük.

Ezek a gyümölcságyak (természetesen mindig felöntve) elszolgálnak egész a friss gyümölcsig és rendkívül finom ecetet szolgáltatnak, a melyent házi asszonyainknak, a kik háztartásukra valamit adnak, mindig kell éléskamráikban tartaniok. mert kiválóan finommá és izletessé teszik azt az ételt, amely ecetre szorul, azon tulajdonságuknál fogva, hogy savanyúságot és illatot kölcsönöznek az ételnek, a nélkül, hogy túlerős és vad ízük lenne s e mellett nincs az a kellemetlen illatjuk, mint a közönséges gyári ecetnek. Ugyanezért, betegeknek, bedörzsölés alkalmával is mindig kell, hogy e fajta ecetet használjunk, mert a másik közönséges ecet bűze által főfájást okoz és betegnek, egészségesnek egyaránt tűrhetetlenné teszi a szoba levegőt.

Krenedits Ödön.

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ **Őszi teendők a komlóban.** Gyakran van módunkban látni azt, így az elmúlt termelési évben is, hogy az olyan komlóban, melynek munkáltatása már az őszi megindul, kat.-holdanként 500—700 kgr. terméseket adnak, míg általában az erdélyrészi komlóskertekben 340—400 kgr. szokott a csak termés lenni. A bácskai termelők csak 8—10 év óta foglalkoznak a komlóval s ott átlag mindenkor 600 kgr., igaz, ott más a nap melege s más a föld: de nálunk 40 éves praxis révén kellene fokozni a terméseket. Sajnos, sok erdélyrészi gazda ha egyszer zsebrevágja a komlós sokszor szép jövedelmét, a jövő áprilisig nem törődik a komlóssal! Például okvetlen *összeszedendő lenne* a levágott komlóinda és lomb a komlósorok közül s egy külön helyen, a kompost telepen lenne fejgyűjtendő, mert igen sokszor ilyen ott hagyott száraz avarban *telet* át a sok penészgomba s sok komló károsító rovar álcája, lárvája, petéje. Ahogy ez meg van, következik a *komlóskert trágyázása*. Saját 3 éves kompostjával minden évben be kellene szórni a komlós földjét, sőt nem árt, ha egyidejűleg megsózzuk holdanként 300—500 kgr. Thomassalakkal. 10 évnél idősebb kerteket minden évben lehet feltrágyával javítani régiebb szarvasmarhatrágyával vagy két évenként teljes trágyával. Ez ősszel mindig helyesebb mint a szokásos tavaszi fészektágyázás. Persze a trágyát azonnal alá kell szántani vagy ásóval aláforgatni. Van sok agyagos talajú komlóskertünk, amely okvetlen megkívánja az őszi trágyázást is. De tevékenyebbé teszi az ilyen talajt, ha ősszel kat.-holdanként 500—600 kgr. *gypsszel* vagy 600—700 kgr. *egyéb mézsporr*al beszózzuk s azonnal aláássuk. Ahol nem félnek a tél fagyától, ott a komlóskert $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ -át ősszel, a fagyok előtt szokták *megmetszeni*, részint, mert tavasszal kevesebb az idő, részint, hogy az megmetszett komló tavasszal *komlóban* hajtván, mindig korábban fejlődik, 6—8 nappal korábban szedhető s szárítható, így elkerültetik a munkatorlódás. —r—s.

+ **A kaliforniai juharfa.** Igaz, hogy az ákác nálunk annyira el van terjedve, különösen az Alföldön, hogy lassan-lassan magyar faneműnek tekintik éppen úgy, mint a kálvínista vallást „magyar vallásnak”, mindannak dacára azonban nem szabad ákác által teljesen kiszorítanunk más, mindenféle száraz, homokos talajjal megelégedő más faneműt sem, különösen akkor, amidőn árnyékos fát

óhajtunk, ami az ákác semmiesetre sem, kivált ha magas törzsűre van nyesve.

Első sorban becses e tekintetben a kaliforniai juharfa (acer californicum), a mely a leggyorsabb növésű valamennyi ismert fanemű között és tenyészhető a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett, úgy magas, mint alacsony fekvésű homokterületeken, valamint nedves réteken sőt erősen mocsaras talajon is.

Fájának hasznát, mely teljesen megfelel az egyéb juharneműekének, ismerjük.

A tél hidege ellen tökéletesen edzett, valamint minden baj nélkül elviseli a nyári perzselő homók melegét is.

Különösen ajánlható sétányok mellett, a hol árnyékre van szükség s e végre fele idő alatt célt érünk vele, mint egyéb faneművel.

Ellensége csak egy van, különösen fiatal korában, — s ez a szél, amely igen könnyen lehasítja fiatal ágait s azért szélnek nagyon kitett helyeken nem alkalmas az ültetésre, egyebütt pedig kívánatos, hogy addig, míg hajtásai teljesen meg nem erősödtek, azokat karók és kötözés által védelmezzük a lehasadás ellen.

+ **A patkolás mestersége.** Egyike a legkényesebb dolgoknak a lovak patkolása s még ma is igen nagy eltérés mutatkozik a szakemberek véleményében arra való nézvést, hogy vajjon melyik eljárás helyesebb: a patkót a patához vagy a patát a patkóhoz idomítani?

Ebben a tekintetben még leghelyesebb, ha egy igen híres angol állatorvos abbéli nyilatkozatára építjük elméletünket, hogy „azon esetben, ha a megpatkolt pata megtartaná mindenkoron ugyanazon alakját, akkor ez a pata fejlődésére nagyon hátrányos dolog lenne.”

Az élő pata folytonosan fejlődik és változtatja alakját s ha a kovács azt tapasztalat útján nagynak véli, vegyen le belőle annyit, amennyit jónak lát.

Nagyon elhibázott dolog lenne azonban, ha magunknak egy ideális pata alakot vennénk zsinórmértékül s minden egyes patát a szerint akarnánk kiformalni; hanem igen is, ismernünk kell a különféle pata alakokat s azoknak nagyságát s akkor *alkalmas patkót* választván, a patát kell a patkóhoz szabnunk. Az *alkalmas patkó* megválasztásában azonban nagyon lelkiismeretesek legyünk és szerezzünk gyakorlatot; mert akkor bátran elmondhatjuk, hogy sokkal helyesebben járunk el, ha a patát alkalmazzuk a patkóhoz, mint megtortítva, mert hiszen például hányszor megcsik, hogy egy megnyúlt patára nagy patkót ver a kovács s az a körmöt a hűség lehasítva esik le a ló lábáról.

Háztartás.

+ **Hogyan kell a halat megölni.** Tudvalevőleg a halak megölése úgy a halaspiacok mint a konyhák olyan sötét pontját képezi, amelyet bátran lehet a legközönségesebb állatkinzásnak nevezni. Amsterdamból írja lapunk egy barátja, hogy e tekintetben ugyancsak tanulhatunk a hollandusoktól. Ez a halásznép nagyon tudja a módját annak, mint lehet a halat leggyorsabban megölni. Míg nálunk akárhányszor élve darabolják azt a bográcsba, avagy ha nagyon jószívű a szakácsné, akkor rászánja magát arra, hogy a hálnak a fejét az asztalhoz veri, esetleg a kés fokával föbbe veri, a míg a hal elszédül: addig a hollandus hozzá nem nyulna olyan halhoz, amelyik nem szabályszerűen lett megölve. A megölést pedig úgy végzi, hogy egy éles késsel közvetlenül az állat feje mögött beszurva, átvágja a gerincagyat, mire az állat azonnal

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR

FUCHS és SCHLICHTER BUDAPEST, VI., Jász-utca 7. szám.

Tejszövetkezeti berendezések

kézi erő- és gőzhajásra, úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépek és eszközök a legjobb kivitelben és leggyorsabban szállítva

Teavajjal határtalan mennyiségben veszünk.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

megszűnik élni. Amellett, hogy ilyen módon elejét veszik a kínzásnak, megvan még az a nagy előnye is, hogy a hus meg nem lazul és tovább tartható. Nem is esik meg a hollandus szakácsokon, hogy a hal szétfőjön. Ugy ez, mint a hollandi halétek kiválósága főleg ebben találja magyarozatát. Megemlítjük még, hogy a hollandi piacokon az élve leölt halat több keresztségással jelölik. A vágások felülete egészen más, mint a netán már nem élőkön ejtettek, minélfogva ebből biztosan megítélhető, hogy a hal szabályszerűen lett-e leölve.

IRODALMI SZEMLE.

Irodalmi értesítő. A »Havi Füzetek« I—IV. számában a »Ferenc-József Árvaház« javára megjelent a következő munka: »Adomák és Veszemék hazudozások és igazmondások, képes élcsek és illusztrált képtelenségek, mulattató versek és neveltető elbeszélések, mű- és kifordítások, ötletek, új szók és talányok Lexikona« Dvorzsák prelátus gyűjteményéből 2300 szám, száznál több képpel illusztrált 30 iven, egész váson diszkötésben és 4 írva négy korona beküldéskor portomentesen küldi meg a Szent Missiók Gondnoksága Budapest, II. kerület, Fő-utca 32. (1223.)

Helyrelgazítás. Bolanden Konrád a »Fari-zeusok és Szaduceusok« c. legújabb, a szerző arcképével és sajátkezűleg irt életrajzával disztelt munkájának ára *börkötésben* 3 kor. 40 fill., *vásznonkötésben* 2 kor. 80 fill. (nem pedig 3 kor. 40 fill.) fűzve 2 korona. A Benziger-Bossányi-féle munka címe nem *Képes Biblia*, hanem »Bibliái történe-tek.« A Szent Missiók Gondnoksága Budapest, II. Kapucinus-Zárda. (1223.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Felzárolás a Gyümölcstermelő Gazdákhöz!

Több külföldi és hazai gyümölcsvevő cég érdeklődése folytán felkérjük azon gazdatársainkat, kiknek eladó alma és körte készletük van, hogy abból folyó hó 25-éig egy 5—10 kilogrammos átlag-mintát hozzánk — az értékesítés megkísérelése céljából — beküldeni sziveskedjenek.

Egyidejűleg kérjük tudatni egy lev. lapon azt is, hogy:

1. Mikor és miképpen szedetett a gyümölcs?
2. Hol és hogyan van raktározva a készlet?
3. Mennyi van kb. q.-ban, vagy liter-vékában?
4. Mennyit ígértek eddig az árúért s körülbelül mily árat óhajt elérni a beküldő?
5. Eladás esetén képes-e és hajlandó-e a termelő az árút csomagolni is és miképen?

Az »Erdélyi Gazda« kiadóhivatala.

Mezőgazdasági termény- és áruraktár Marosludason.

Az alulirt marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár egy mezőgazdasági termény- és áruraktár létesítését tervezi s ehhez a gazdákat is közelről érdeklő intézményhez a következő *alaptáji tervet* bocsátja ki:

„Már évek óta közóhajt képezett úgy mezőgazdáink, mint kereskedőink körében, egy termény és áruraktárnak Marosludason való létesítése.

Mint központja a Mezőség és a Maros-völgy legtermékenyebb vidékének, Marosludas már régi időktől fogva az erdélyi részek egyik legjelentékenyebb gabonaforgalmi helye. Kiindulási és gőpontja a Marosludas-Besztercei vasútvonalnak, a Mezőségen termelt jelenté-

keny gabonamennyiségeknek legnagyobb része itt kerül át a magyar kir. államvasútak vonalaira

Marosludason évente több mint ezer vagon gabona kerül feladásra és legalább ugyanennyi transitál át a mezőségi vasút vonaláról a magyar kir. államvasút vonalára. A modern versenyviszonyok között, úgy a termelőre, mint a kereskedőre nézve létkérdés, hogy áruját a lehető legjobban értékesíthesse; ennek előfeltétele pedig, hogy a minden árban való eladásra kényszerítve ne legyen, hanem módjában álljon erre a legalkalmasabb időpontot bevárni s áruját a beraktározás helyéről, bármely időben, minél több és jelentékenyebb fogyasztó piac felé értékesíthetni,

A marosludasi áruraktár e tekintetben a legkedvezőbb helyzetben leend. A beraktározott árúkra az Agrár Takarékpénztárral való összeköttetés révén mérsékelt kamatozású kölcsönök nyújthatók, s centrális fekvése folytán a beraktározott terményeket nemcsak a budapesti, bécsi és vámkülföldi piacokra, hanem *ami értékesítési szempontból felette fontos, az erdélyi részek fogyasztási piacaira is irányíthatja.*

A feladó-állomás közvetlen fuvardíj tételével — tehát minden további fuvar-többlet nélkül, a »Mezőségi vonalról« érkező és ott betárolt gabona közvetlenül, a »Kocsárd Szászregeni« vonal állomásairól pedig, reexpeditio után úgy a magyarországi és külföldi állomásokra, mint Maros-Vásárhely, Szászregén, Nagyszeben, Brassó, Gyulafehérvár, Déva, Hátszeg, Petrosény, Kolozsvár és Beszterce felé szállítható.

Eltekintve a fontos közgazdasági céltól, melyet a létesítendő áruraktár, a gabona termelő Mezőség központján szolgálja, mint biztos és jól kamatozó tőkebefektetés is ajánlható.

Egyelőre egy 400 vagon rakterülettel bíró szilárd szerkezetű raktár építése contempláltván, annak telke, előállítás, s összeköttetése, melléképületei és teljes felszerelése, a kellő forgó tőkével mintegy 140.000 koronát igényelne.

Ezzel szemben a jövedelme, a legszerényebben előirányozva, — $\frac{1}{3}$ -adát számitván állandóan elfoglaltnak — évi beraktározási forgalmul pedig csak 520 vaggont véve — minden valószínűség szerint a következő lenne:

B e v é t e l e k :	
140 vagon évi fekére	K. 10920.—
520 vagon beraktározási és ugyanannyinak kiraktározási, kezelési és tolatási díjai	„ 8112.—
Különböző jövedelem mint: zsákkölcsön, kamatjutalék stb. „	3480.—
	K. 22512.—

K i a d á s o k :	
Értékcsökkenésért az épületek és vágányok értékéből	K. 2000.—
Raktári személyzet és munkások fizetése lakáson kívül	„ 5400.—
Másnémi költség és adó	„ 6700.—
	K. 14100.—
	vagyis maradna K. 8412.—
mint tiszta jövedelem, mely a contemplált 144000 befizetett részvénytőke 6% ának felel meg.	

Ezek alapján tehát az Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság mint alapító, a marosludasi vasútállomás mellett már megszerzett telken egy termény- és áruraktár építését határozta el, s e célra részvénytársaságot alapít, melynek cége:

Marosludasi Mezőgazdasági Termény- és Áruraktár Részvénytársaság.

Az igazgatóság székhelye: Maros-Vásárhely.

Részvénytőke: 1200 darab névre szóló egyenként 200 K névértékű részvény = K 240.000.

Befizetés: 60% = K 144.000.—

Ha az áruraktár forgalma és jövedelme-

zősége annyira emelkednék, hogy a raktárak kibővítése válnék szükségessé, a részvénytőke még befizetlenül maradt 40%-a e célra lenne fordítható.

A részvények aláírásának határideje: 1903. november 15.

Aláírók a jegyzett részvények névértékének 10%-át aláíráskor tartoznak az Agrár Takarékpénztár marosvásárhelyi főpénztárnál, vagy marosludasi fiókintézetnél ideiglenes elismervény ellenében (mely az alakuló közgyűlésen jogosultságukat igazolja) lefizetni. A további befizetések iránt az igazgatóság fog intézkedni.

Alapító fentartja magának azon jogot, hogy a Kereskedelmi törvény 183. §-a értelmében az első igazgatóságot kinevezhesse.

Maros-Vásárhely, 1903. október hó 7-én.

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság
Maros-Vásárhelyt.

*

— **Kinevezés.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter Hadházy Jenő okleveles állatorvost, az alsó szombatfalvi kir. kincstári uradalom gyakornokát kinevezte Jakab László m. kir. állategészségügyi felügyelő mellé Kolozsvárra állatorvossá.

— **Az udvarhelyi gépbemutató,** melyet az O. M. G. E. és az odaváló megyei gazdasági egyesület közösen rendeztek, folyó hó 10. és 11-én tartatott meg, elég jó sikerrel. A megnyitás alkalmával Hollaki udvarhelymegyei főispán, gazdasági együleti elnök meleg szavakban üdvözölte Darányi miniszter jelenlévő képviselőjét, Tóth miniszteri titkárát és az O. M. G. E.-et, mire Forster Géza szép beszéddel megnyitotta a kiállítást. Rég tapasztalták — ugymond — hogy a székelység nagy bajban szenved és az O. M. G. E. készséggel sietett is segítségükre. E bemutató célja is az volt, hogy a székely kisgazdákat a hasznos mezőgazdasági gépekkel és azok használati módjával megismertessék.

A megnyitó után Sporzon Pál, a debreceni gazdasági tanintézet kiváló tanára, elismert gép-szakértő, tartott előadást az összegyűlt székely gazdáknak. bemutatóján működésben is a legtöbb gépet.

A gépgyárosok köréből részt vettek: Kühne Ede ismert elsőrangú mosoni gépgyáros, Ganz és társa Budapestről, a Resicai gépgyár, Bäcker és Melichár Budapest, Kalmar Zs. utóda Hódmezővásárhelyről kitűnő rostával, Hofher és Schranz, Lánckzy Sándor székelyföldi vasöntődeje Szentkeresztbányáról és Sala Boldizsár agyagfalvi rostagyáros.

A földmiv. minisztert Tóth Jenő miniszteri titkár-, az O. M. G. E.-t Forster Géza igazgató és Jeszenszky Pál titkár, az E. G. E.-t Tokaji László titkár, a székelykormánybiztosságot Koós Mihály titkár képviselték. Sporzon Pál tanár és Karkoványi Ákos műegyetemi tanársegéd szintén a meghívott vendégek és rendezők közé tartoztak.

A vármegyéből több száz érdeklődő kis-azgda látogatója volt a bemutatónak.

— **A kézdivásárhelyi gyümölcskiállítás.** Kézdivásárhely vidéki gazdasági egyesület által rendezett gyümölcskiállítás és vásár f. hó 4-én délből nyílt meg, nagy közönség jelenlétében. Dr. Sinkovits Ottó nagybirtokos, egyesületi elnök szép beszédet mondott. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a következő sörgönyben üdvözölte a kiállítást:

„A mai gyümölcskiállításra való szives meghívást öszintén köszönöm. Mivel azonban a megjelenésben uagy sajnálatomra, akadályozva vagyok, ez uton küldöm szíves szerencsekívánataimat,“

A kiállítás minőségben igen kiváló, mennyiségben mintegy ezer hektóliternyi finom alma, körte, szilva és 40 hektóliter szilvapálinka van eladásra bejelentve. Darányi miniszterhez a kiállítás alkalmából a székelység támogatásáért üdvözlő táviratokat küldtek a kiállítóknak.

A székelyek segítése. *Kézdivásárhelyről* jelentik: *Darányi* földmivvelésügyi miniszter leiratilag értesítette az itteni. Gazdasági Egyesületet, hogy 100 darab üsző vételére és ezeknek a kisgazdák között való szétosztására 4 százalékos kölcsönt ad, a melyet három éven belül kell visszafizetni.

— **A székelyföldi minta-baromfitelepek.** A földmivvelésügyi miniszter a székelyföldi baromfitelezést feljavítását igen nagy arányokban s igen erélyes és gyors eszközökkel óhajtja elérni. Többek közt öt mintaszerű baromfitelező-telepet létesít. A legnagyobb, több tyúk- és egyéb fajú baromfival benépesített telep lesz. *Maros Vásárhelyen* a székely kormánybiztos székelyhelyén, ahol a város nagyobb összeggel járul a telep létesítéséhez. Ez a telep azonban csak az 1903. év őszén lesz megnyitható. Kisebbs telepek lesznek. *Székely-Keresztúron, Seps-Szentgyörgyön*, továbbá a *kézdivásárhelyi szeretetházánál* és végre a *csik-szeredai* gazdasági iskolánál. A cél a telepeken az, hogy a telivér és félvér tenyészbarmfiak és tenyésztőjások a Székelyföldön minél nagyobb mennyiségben kioszthatók legyenek s ez által a kitenyésztésben található baromfi-anyag javítható. De célja az is, hogy a telepek helyes és okszerű, célirányos és olcsó kezelésével a nép és a gazdaközönség a tenyésztési eljárásokat is elsajátíthassa.

— **A komlópiacról.** Egy hét óta lassabban megy a komló-üzlet a világgiacon, kicsi a vételkedv s Nürnbergben 5—10 márkával, *Saazban* 5—8 koronával estek az árak. Ok: a sörgyárosok már annyi komlóval látták el magukat, amennyivel a tél közepéig főzhetnek, most tehát pihen a vásárlás, de meg a *nürnbergi* piacra igen sok ázott, tarka komló kerül, melytől a termelők szívesen szabadulnak, tehát bekövetkezett a 10 márkás ársüllyedés: csak Anglia fogyasztására számító kereskedők vesznek. Sajnos, Anglia sörgyártása még tartozkodik a szárazföldi komlótól, pedig például *Segesvárt* is pihen 30—50 q. *vadkomló*, amely mint „angol export” komló, várja buvóhelyén a hívó szót. Ilyenformán *Nürnbergben* a spalti komló 50 kgrja 235, hallertau 170—180, württembergi 155—165 márkán vevődik nagynehezen; *Saazban*: a saazi 400—442, auschai 285—310, a morva 220—230, galiciai 530—270, *magyar* 230—250 koronán adódik 50 kg.-ként, de itt is csendes a piac. A *segesvári* piacon a hetek óta tartó szárazság miatt szeptember közepétől nem volt vásár, akkor a legmagasabb ár 450 korona volt 100 kg.-ként, s a gyengébbek 300 koronán keltek el. Egész Erdély felett okt. 10-ike óta esős borulat van, sőt a Küküllő-völgyén eső is esett, tehát lehet zsákolni a komlót, de már csak 360 korona maradt a legjobb ár, a gyengébb komlóért 280 koronát ígérnek nem éppen nagy kedvvel. Ha több eső fog esni s a komló vigan zsákolható lesz, a szép színű s finom aromájú jó komló „saazi hasonlatosságáért” 360 koronánál jobb pénzt is kaphat az alkudó termelő, ha nincs megijedve, de gyengébben sikerült komlót sem kell éppen ellőgni, mert helyi vevő hiányában a M. Á. V. 40%-os szállítási kedvezményét felhasználva az OMGE. saazi bizományosa útján a cseh piacon jobban is el lehet adni. Kérjük olvasóinkat, hogy minket az eladásokról értesítsenek.

— **Egy gyógyfütelep az erdélyi részeken.** Már régebben hírt adtunk arról, hogy a télen megszállandó féléregyházi állami telep paraszti birtok parcelláin minden telepes részére már 3 év óta egy-egy fél holdas komlóskertet is készítettek, így is beakarván illeszteni az új gazdákat a helyi viszonyok közé, mert mint tudjuk, *Segesvár* környéke a komlótermelés főfészke. De hogy a komlószáritó padlások berendezése jobban ki legyen használható s hogy a telepes kis földjéről intenzív munkával több s biztosabb jövedelmet nyerhessen, terveltetik, hogy a *gyógyfüvek* művelése is terjesztőssék. E célból *Darányi* miniszter rendelkezése a telepes-felügyelőség a kastélykert fél holdján ez évben termelési kísérleteket

végeztetett izsóppal, levandulával, ánissal, cikóriával, mentával, fodormentával, mustárral, amelyek igen szép fejlődést mutattak s bőtermést adtak. Ezután következnek a vegyi és gyógyszerészi szakvizsgálat s amely növény a használat szempontjából is megfelel, azt nagyban készülnék termelni. Dicsérjük ezen törekvést, annál inkább, mivel hazarészünkben ez az első ilyenmű kísérlet, érdeklődésnek az eredmények összesége iránt is, mert nem ártana, ha más alkalmas helyen s sűrű szorgalmas lakosságú vidéken ezen művelési ág is elterjedne, annál inkább, mert ismerjük gyógyszerészeink panaszát, hogy hazai nyersanyag hiányában sok pénzzel adóznak a külföldnek.

— **Gazdasági levelezések portómentessége.** A földmivvelésügyi miniszter értesítette a gazdasági tudósítókat és a vármegyék közgazdasági előadóit, hogy a kereskedelemügyi miniszter a közgazdasági előadóknak a vármegyék területén működő gazdasági tudósítókkal és viszont a gazdasági tudósítóknak a saját vármegyék közgazdasági előadójával váltott közönséges — nem ajánlott — levelekre portómentességet engedélyez. A gazdasági tudósítók tehát egymással portómentesen csakis a vármegyei közgazdasági előadók közvetítésével levelezhetnek, az iratcsomagok azonban a portómentességéből ki vannak zárva.

— **Ojtóanyagok és orvosságok kiszolgáltatása laikusok részére.** Az alsó-ausztriai helytartóság legutóbb kibocsátott rendeletében kimondta, hogy gyógyszerárak állatorvosi ojtásokhoz szükséges ojtóanyagokat csak állatorvosi rendelések alapján szolgáltathatnak ki; a gyógyszerkönyvbe fel nem vett orvosságok és gyógykészítmények, melyeket újonnan forgalomba hoztak, egy korábbi miniszteri rendelet értelmében csak orvosi rendelés alapján kibocsáthatók, ehhez képest állatorvosi célokra szolgáló gyógyító szérumok csak állatorvosok rendelkezésére adhatók ki. A rendelet azonkívül utal még a gyógyszerészi szabályzat azon intézkedésére, mely szerint már kis mennyiségben hatékony orvosságok, valamint mérgek, kizárólag orvosi rendelésre szolgáltathatók ki. Tekintettel arra, hogy Magyarországon a gyógyszerárak mily könnyűséggel árusítják a legkülönbözőbb, titkos és nem titkos orvosságokat állatorvosi céljára, nálunk is kívánatos volna hasonló tartalmu rendelet kibocsátása.

— **Európa legnagyobb lúdpiaca.** A ludak legnagyobb piaca Berlin elővárosában Rummelsburgban van. Az ottani állomáson naponta 48 vagon lud érkezik, honnan ezek nemcsak Németország különböző vidékeire, hanem Angliába, Belgiumba és Svájcba is lesznek szállítva. Tavasszal és ősszel, mivel ezen időben leginkább sovány ludak szállíthatnak, az áru legnagyobb része néhány héttig, sőt hónapokig is Berlin környékén helyeztetik el. A rummelsburgi piacon lévő nagy forgalmat a következő számítás tünteti előnkbe: egy vagonba elfér 1500 lud, a naponta érkező 48 vagon a hétnél hat köznapján behoz 432,000 darabot, de mivel az üzlet vásár-és ünnepnapokon sem szünetel teljesen, a hetenkinti forgalom bátran tehető 500,000 darabra, mi egy év alatt körülbelül 24 millió darabot tesz ki.

— **Dánia tojáskereskedelme.** Egy kis ahhoz hasonló életrevalóság, mely a dán gazdáknak megvan, bizony nálunk is elkélne. Ez a kis állam óriási pénzt vesz be azokból a terményekből, melyet a magyar nép alig vesz bevételezésként. Ezelőtt 30 esztendővel a tojás kivételének az értéke alig tett ki 30 ezer koronát és ma már évente mehatadja a 24 millió dán koronát Tojáskivételi szövetkezetének már 1902-ben 30 ezer tagja volt, akik 450 vidéki gyűjtőközpontban oszlottak meg. A hibás tojást küldő *szigorú* büntetésben részesül, azután sikerült is jó hírnevét szerezni a dán tojásnak.

— **Gyümölcskiállítás Berlinben.** A berlini gyümölcskiállítást és gyümölcsvásárt vasárnap nyitotta meg *Podbielszky* földmivvelésügyi miniszter a német trónörökös, mint védő nevé-

ben a *Lehrter-pályaudvar* melletti állandó kiállítási csarnokban. A földmivvelésügyi miniszteriumot *Molnár István* gyümölcsészeti kormánybiztos képviselte. A kiállítás — az ideai rossz időjárás miatt — gyöngébb, de a minőség aránylag kielégítő. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy igen sok magyar alma és szőlő érkezik oda, de a csomagolásra termelőink nagyon kevés gondot fordítanak.

— **A magyar ipar vívmánya** gyanánt üdvözölhetjük egyik ismert jó nevű iparosunk, *Lichtmann Sándor* férfinabómester (Budapest, VII. Rottenbiller-utca 4/b.) azon lapunk mai hírdetése közt olvasható nagyszabású elhatározását, amely eddig páratlanul áll a maga nemében. Ugyanis ez az ország szerzte legjobb hírnévnek örvendő férfinabómester a magyar ipar minden idegen versenyt felülmúló képességét azzal akarja bebizonyítani, hogy hitelt nyújt minden *kereskedőnek, iparosnak, gazdának, bér-űlőnek, hivatalnokoknak, tanítóknak, jegyzőknek és általában mindenkinek*, ki alkalmazásban van, vagy biztos jövedelemmel bír, mérték szerint a legjobb minőségű gyapjúszövetből saját műhelyében készít teljes férföltönyöket vagy télikabátokat, amely épp olyan elegáns, amilyen tartós, úgy, hogy páratlanul előnyösen juthasson hozzá az országban lapunk minden olvasója, aki a hírdetésben foglalt mértékűtást kitéve a cégnek beküldi. Ajánljuk ezt a ritka kedvező alkalmat minden olvasónk figyelmébe.

Kis hírdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hírdetés szövege is felírható. A hírdetési megrendelés minden számról legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

NYILT-TÉR.

Nyilatkozat.

Folyó év augusztus hó 13-án lakóházamat és melléképületemet tűzvész ellen a »Gazdák Biztosító Szövetkezet«-nél biztosítottam.

Mult hó 25-én szomszédomban tűz ütött ki, melytől az én házam is meggyulladt s a melléképülettel együtt teljesen leégett s ezzel összes vagyonom oda veszett.

A megejtett kárbecslés alkalmával meg az a reám nézve végzetes körülmény derült ki, hogy én a biztosítási kötvényem díját a szabályszerű időn belül kifizetni elmulasztottam s ennek folytán kártérítési igényem jogát elvesztettem.

A »Gazdák Biztosító Szövetkezet« igazgatósága, dacára ennek, kártérítési igényemet nemcsak, hogy el nem útasította, — amihez, beismerem, joga lett volna, — hanem méltányosságából az egész káromat teljes összegében kifizette.

A midőn ezen nemesszivű eljárásáért a »Gazdák Biztosító Szövetkezet« igazgatóságának hálás köszönetemet ez úton fejezem ki, egyidejűleg ajánlom gazdatársaimnak, hogy biztosítsák vagyonukat a »Gazdák Biztosító Szövetkezet«-nél, mely intézet, — mint az én esetem is igazolja, — a biztosítottakkal szemben a legméltányosabb eljárást tanúsítja.

Kelt Tesmagon, 1903. augusztus hó 9-én
(P. H.)

Pásztor József, s. k.

biró.

Gáll István, s. k. *Méssáros György*, sk.
a. biró.

Érsekújvár, 1903. szept. 6.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének tekintetes Igazgatóságának.

A midőn a »Gazdák Biztosító Szövetkezet«-nél volt ház- és takarmány biztosítás után részemre folyósított 2340 korona összegnek kezeimhez történt juttatását köszönettel elismerem, egyúttal Szövetkezetükkel szemben csupán kötelességet teljesítetek akkor, a midőn ezen áldásosan működő Szövetkezetnek a tűzkár igazságos és méltányos felvétele s megbecsléseért a gyors és kifogástalan többi eljárásukért őszinte köszönetemet és hálámat jelen soraim által nyilvánítom s egyúttal kijelentem, hogy a »Gazdák Biztosító Szövetkezet«-ét ismerőscim és barátaim figyelmébe és pártolásába léptem nyomon ajánlani fogom.

Működjék és virágozzék ezen Szövetkezet igen sokáig a kárt szenvedő polgári társadalom javára.
Kiváló tisztelettel:
Fabó István.

Piaci és vásári ártudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az Erdélyi Kereskedelmi Társaság.)

Budapesti szurómarhavásár, október 15.
Felhajtott: 405 drb. élő borju, 3 drb. leölt borju, 27 drb. növendékmarha, — drb. élő bárány, — drb. leölt bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjukért 96—112 fillérig, kivételesen 114 fillérig, középminőségű élőborjukért 84—94 fillérig, leölt borjukért 112. fillérig, rugott borjukért 52—80 fillérig, növendékmarháért 50—62 fillérig kg.-ként. leölt bárányokért — koronáig páronként. Az irányzat változailanul szilárd, az árak 4—5 fillérral kg.-ként hanyatlottak.

Budapesti vágómarhavásár, október hó 15.
Felhajtás: Vágómarhák: Magyar ökör 710 drb magyar tehén 244 drb, növendékmarha 21 drb, szerbiai ökör 3477 drb, szerbiai tehén 460 drb, bivaly 202 drb, bika 197 drb, összesen 5311 drb. Gazdasági marhák: Igás és hizalni való ökör 22 darab, fejős tehén 222 drb, igás bivaly — drb. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 66 K.-tól 76 K.-ig, kivételesen 80 K. métermázsánként, közép minőség 60 K.-tól 64 K.-ig, silányabb minőség 52 K.-tól 58 K.-ig, magyar legelő marha jobb minőség 58 K.-tól 64 K.-ig, silányabb minőségű 48 K.-tól 56 K.-ig, tarka hizott ökör, legjobb minőségű 70 K.-tól 78 koronáig, kivételesen 80 K., középminőség 62 koronától 86 K.-ig, silányabb minőség 54 K.-tól 60 K.-ig, szerb ökör, legjobb minőségű 52 K.-tól 72 K.-ig, kivételesen — K., silányabb minőségű 44 K.-tól 50 K.-ig, bika jobb

minőségű 60 K.-tól 72 K.-ig, kivételesen — K., silányabb minőség 48 K.-tól 58 K.-ig, bivaly 40 K. tól 50 K.-ig, kivételesen — K.-ig, magyar tehén 42 K.-tól 60 K.-ig, tarka tehén 48 K.-tól 70 K.-ig, kivételesen 72 K. Gazdasági marhákért: Igás ökör első rendű — K.-tól — K.-ig, kivételesen — K.-tól — K.-ig, középminőségű 760 K. tól — K.-ig, silányabb minőségű 500 K.-tól 680 K.-ig páronként. Fejős tehén: keresztezett szines 220 K.-tól 320 K.-ig, bonyhádi faj 300 K.-tól 370 K.-ig darabonként.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmassat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLO.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsonöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-OS és 4½%-OS

Záloglevélkölcsonöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalékn.

nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalékn és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémtőkevények

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak:

BEOCSINBAN

Szerémmegye

Pétervárad mellett.

Iroda:

BUDAPEST,

V. kerület,

Alkotmány-utca 10.

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normallaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyu zsákok és hordók.

1022.

Eladó vagy hasznbérbe adó birtok.

Gróf Triangi Assentioné szül. Nagy Irma urnónek Kolozsmegyében a sztánai vasuti állomástól egy órányira eső Kis-Petri községben és határán levő mintegy 20 hold belsősből 470 hold szántóból, kaszálóból és legelőből és 139 hold erdőből álló tagosított birtoka a hozzá tartozó Nyércze községi 100 hold erdővel együtt örök áron eladó, esetleg 1905. év április hó 24-ik napjától kezdve hosszabb időre hasznbérbe kiadó.

Értekezhetni lehet Molnár Sándor ügyvéd irodájából Kolozsvárt, Monostori-út 12. szám.

1191

Nélkülözhetetlen minden mezőgazdának, szarvasmarha, s ló-tulajdonosnak, juh és sertésenyésztőnek

valamint minden kisgazdának, a törvényesen védett „Étvágy” szászsebesi takarmányfűszer tejfejlesztő és hizlalószert,

mely egy régi gyógyszerészeti utasítás szerint jótállás mellett, tisztá és eredeti, valódi minőségben, kizárólagosan csakis

MEISE LAJOS

vegyszeri gyáraiban Szászsebesen (Erdély)

és Regensburgban (Bajorország)

készül állatorvosi felügyelet alatt. Budapesten, Bécsben, Párisban, Londonban, Brüsszelben és Hamburgban megtartott kiállítások alkalmával mindenütt a legnagyobb kitüntetések, díszokmányt, érdemkeresztet és a nagy aranyérmét nyerte.

A szászsebesi „ÉTVÁGY” takarmányfűszer a hanyatló étvágyt emeli, a meglevőt fokozza; a takarmányt ízletesebb és emészthetőbbé teszi; a sertéseket gyorsan hizlalja, gyorsítja a vágómarhák hizását; a növendékállatok felnövését elősegíti s az összes háziállatot jó egészségben tartja. — Használatának csekély költsége újsán megkerül. — Fényes eredményekről számos elismerő levél tesz tanúságot. — A valódi „ÉTVÁGY” szászsebesi takarmányfűszer csakis fél kgos eredeti csomagokban kerül forgalomba.

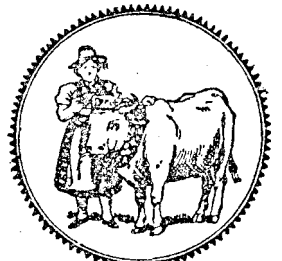
Egy csomag ára 90 fillér. Egy 9 csomagot tartalmazó postaküldemény ára hármasított küldéssel 8 korona utánvét mellett. — Ismertetés és használati utasítás minden küldeményhez lesz mellékelve.

Az összes megrendelések intézendők:

Meise Lajos szászsebesi vegyszeri-gyár központi elárusító irodájába

Budapesten, VI. ker., Nagy János-utca 5. szám.

„Kolozsváron kapható: HAVAS ÁRMİN urnál” 1221

Árverési hirdetés.

A Háromszéki Takarékpénztár Részvénytársaság 1903. október 22-én d. e. 9 órakor Sepsi-Szent-Györgyön, saját üzlethelyiségében önkéntes árverést tart, melyen árverés alá bocsátja a Wellenreiter János-féle, a tulajdonát képező s a szemieriai I. rész 125 sz. tkjvben felvett következő ingatlanokat:

1. 115, 116. hr. számú 2 hold 278 négyszögöl területű ugynevezett major telket 22,000 korona kikiáltási ár mellett.

2. 105, 106. hr. számú sörgyár telket 2 hold 1206 négyszögöl területtel a rajta levő 20 hectoliter napi termelésre berendezett sörgyár és pinczéssel együtt 35,000 korona kikiáltási ár mellett.

3. Árverezni szándékozók a kikiáltási ár 5%-ának letétele mellett az árverés megkezdéséig zárt ajánlatot tehetnek és a nyilvános szóbeli árverésen részt vehetnek.

4. Árverésen ingatlanok becsáron alól eladatni nem fognak.

5. Vásárló köteles a vételárat az árverés napjától számított 5%-os kamatokkal együtt két részletben és pedig:

Felét 90 nap alatt, másik felét 180 nap alatt az árverés napjától számítva lefizetni.

6. A bánatpénz az utolsó részletbe tudatik be.

7. 10%-ot meghaladó utóajánlatok 15 nap alatt az árverés napjától elfogadtatnak s ha ez történik, az első árverés hatálytalannak lesz nyilvánítva.

8. Ha vásárló a feltételeknek eleget nem tesz, kárára és veszélyére új árverés fog megtartatni, a végrehajtási törvényben előírt következmények terhe alatt.

9. Vásárló a birtoknak az árverést kötető 16-ik napján birtokába lép. Tulajdonjog bekebelezésre alkalmas szerződést a vételár teljes lefizetése alkalmával kap.

Sepsi-Szent-György, 1903. szeptember hó 25-én.

1214

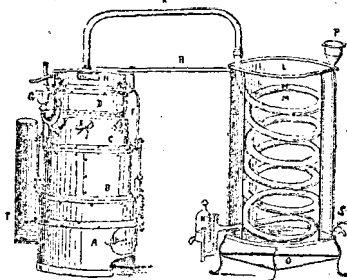
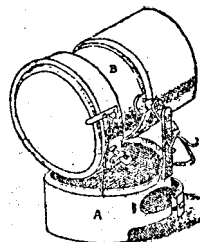
A Háromszéki Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága.

Az ezredéves országos kiállításon millenniumi nagy éremmel, a szegedi és pozsonyi mezőgazdasági kiállításokon 3 ezüst éremmel kitüntetve.

Legújabb szerkezetű, tengelyen fordítható vagy vasfűtő kazánházból kiemelhető

gyümölcs-, törköly- és borseprű-lepároló készülékek

cszefrekeverővel vagy anélkül, minden alaku pálinkafőző-üstök, 2 csöves sisakkal, csöves-, kigyó- vagy hengeralaku hűtővel; mindennemű gyári rézműves berendezéseket, konyhai rézedény- és üstöket legjobb kivitelben jutányos áron szállít

Gállik Lajos

rézművesmester üzlete

BUDAPEST,

VII. ker., Nyár-utca 15. sz.

Régi fémek becseréltetnek és megvételnek.

1196

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltabb szerkezetben.

Temesvár
1891.
Aranyérem!

Debrecen
1894.
Arany oklevél.

Singer Co.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vársárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari czélokra

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

1128 Mindenféle csövek, csapok stb.

legújabb javított rendszerű ti edes futósúlyú és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien,

I., Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

Ullmann Ferencz Czim- és Czimerfestő Egyedüli erdélyrészi

Diszitó műterme, Horgany- és Érc-czimtábla Öntődéje. **Kolozsvárt, Rákóczi-ut 14. sz. Telefon 471. sz.**

Készít mindennemű horgany és érczöntésű felirat-táblákat, u. m. községjelző útjelző, tilalmi és egyes ajtó felirati táblákat a legjobb anyagból és kivitelben; valamint elvállal és készít: fogadtatások diszitéseit, egyleti, templomi és diszlobogókat bármily kivitelben, ugyszintén diszitési tárgyak, lobogók, czimerok stbik kölcsön is adatkak. Vidéki rendelések azonnal intéztetnek. 1162

HUBERT J. E.

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyereségénél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyeresémet és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a 100.000 „ főnyeresémet a 74366. „ „
a 90.000 „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyeresémet

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresémet

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresémet a legszerencsésebb esetben

1.000.000 koronát.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresémet 400.000, 1 a 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 1 a 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeresémet és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—

1/2 „ „ „ 3.— „ „ 6.—; 1/1 „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

folyó év október hó 26-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS T. SA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS T. SA** bankháza Budapest. 1216

Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget..... korona összegben $\left\{ \begin{array}{l} \text{utánvételezni kérem} \\ \text{postautalvánnyal küldöm} \\ \text{mellékelem bankjegyekben (bélyegekből)} \end{array} \right\}$ A nem tetsző töröndő.

Pontos cím:

Őszi telepítésre kitűnő faj

Kosárfüzdügványokat

ajánl jutányos áron s kívánatra árjegyzéket küld az uradalmi nemesfűztelep kezelősege

GALGÓCZ.

1218

Bivalyt minden mennyiség és minőségben állandóan **veszek.**

T. Tatay János BUDAPEST, 1219 IX. Lillom-u. 4. sz.

Eladó

750 cat. hold Marosmenti földbirtok,

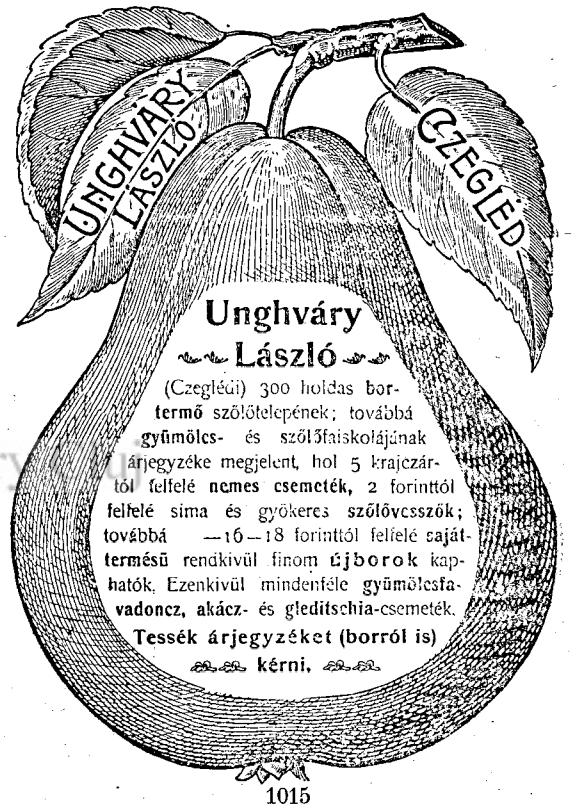
teljes felszereléssel. Nagy tehenészettel.

Jó karban levő, megfelelő gazdasági épületekkel.

Parkban levő szép nagy uri lakással, vízvezetékkel.

Közel a megye székhelyéhez, Vasuti állomás helyben és állami út mellett.

Czim a kiadóhivatalban.

Unghváry László

(Czegléi) 300 holdas bortermő szőlőtelepének; továbbá gyümölcs- és szőlőfaiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól felfelé nemes csemeték, 2 forinttól felfelé sima és gyökeres szőlővesszők; továbbá —16—18 forinttól felfelé cajtátermésű rendkívül finom újborok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfavadoncz, akác- és gleditschia-csemeték.

Tessék árjegyzéket (borról is) kérni.

1015

Hitelt nyujtok

1—2—3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, visszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetségek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek. 3—9

— A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik. —

Haszonbérbe kiadó

1904. évi január hó 1-től kezdve

Szolnok-Dobokamegye, deési járás, Retteg községben, közvetlen a vasút mellett, Gróf Bethlen András örökösei tulajdonát képező, 530 kat. hold kiterjedésű uri birtok, 7 szobás uri lakás parkkal, 250 hold szántó, 100 h. rét, 150 h. kaszáló, 3 hold szőlő, gazdasági épületekkel teljesen felszerelve, jó karban. Feltételek megtudhatók: gr. Bethlen András örökösei uradalmi intézőségénél Bethlen, Szolnok-Dobokamegye. 1209.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiség felül minde-
szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kihirdetések számára kell hivatkozni. Tümpeldány csak egy küldetik.

Különfélek.

28 éves gazda,

földműves, tej gazdasági szakiskolát és kassai szesz főzői tanfolyamot végzet. gazdaság minden ágában jártas, nagyobb uradalomból gyakorlattal bir, ispáni, segédtishti vagy irnoki állást keres azonnali belépéssel. Beszél magyar és tót nyelvet. Czim. Pozsony. Eszterházy-tér 12 szám. Maran Mihály. 1226.

Kézlotishti állást keres január 1-re gazdasági, és tejjgazdasági szakiskolát végzett, 12 évi gyakorlattal, a magyar tót, és román nyelvet bírő, 30, éves nőlen, keresztény gazdatiszt. Jelenleg Erdélyben egy bárori birtokon van. szives ajánlatokat kér. Ledvényi János Kékes Szolnokdobokam. 1227.

Egy 19 éves fiatal ember, ki IV. gymn. végzése után egy kétezer holdas gazdaságba lépett, mint gyakornok, hol erdőszel, szőlő, pinczekezelés, marhatenyésztés és a mezőgazdaság minden ágával foglalkoztatva volt, s már egy és fél éve működik; megelőzőleg is gyakran foglalkozott a gazdasággal, jelenben már annak minden ágával némi ösmerettségel bir, állást keres, mint ispán vagy számtartó. Állását bármikor azonnal is betöltheti. Bővebb felvilágosítás a kiadó hivatalban nyerhető. 1224

Földműves-iskolát végzett, nőlen egyén, több évi gyakorlattal, magtári vagy gazdasági állást keres azonnali belépésre. Makár Pál. Zepresic pályaudvar, Horvátország. 1228.

Hantz Sándor — könyvkötő — Kolozsvárt, főtér 9. Külföldön szerzett tanulmányaim és üzletem személyes vezetésem kedvező körülményei folytán minden megrendelésnek pontos kiszolgálással előnyös áráért teszek eleget. 1213

Sárgahüvelyű Mont d'er bab (karóbab) bármely mennyiségben megvételre keresztek. Cim a kiadóhivatalban. 1206

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk Bauer B. Gyula céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szivesen válaszol. 1046.

B. Bak Lajos

Ófésasz. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szalítója és az arany koronás keresztbir... tokosa...

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete

Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. 1039.

Késői vetésre

legalkalmasabb a koránérő

Tiszavidéki buza 17 korona,

kövér földben az erős szalmájú

Óriás buza 17 korona

ab Koncza zsák nélkül és az ár előre be-
küldésével szemben
vétetnek október hó-
ban. Szállitunk míg a
készlet tart fenti ár-
ban még óriás rozst
és őszi borsót is

Gróf

Teleki

Arvéd

drassói uradalma,
u. p. Koncza.

Bajor I.
angol férfi-szabó műtermében
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-
tér sarok, Hiltz-ház, bejárat Wesse-
lényi u. felől — a legújabb minták
szerint és legjobb szövetekből fud-
kivül intányosan vállalatunkból
és díszöltényűk, valamint
sport, vadász és
gazdasági ruhák!
1120

VALÓ-
di francia különlegességek
(gümmi és halhólyag, ugy-
szintén összes női övszerke)
F. Berquand fils leghírneve-
sebb párisi gyárostól legelő-
nyösebben beszerezhetők
POLGÁR SANDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.
Részletes képes árjegyzék ingyen.
Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott az „Erdélyi Gazda”-ból. 1204.

Helyszüke
miatt
olesón eladók
kitünő tisztavéri
Simmenthali fajta
szarvasmarhák
bármily koruak 1229
Binder Frigyes
birtokosnál
Medgyes.
A helyes címre ügyeljünk!

SIMONFFY

ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kültorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. 1038

Pénzkölcsönt

leggyorsabban lebonyolított tartással, legelőnyösebb feltételekkel, gazdaszoknak, hivatalnokoknak, éves lakóknak vidékre.
Kölcsönöket betáblázásra minden irányban a legmesszebbmenő előnyök és kedvezményekkel közvetít igen rövid idő alatt, olcsó kamattal mellett KANITZER REZSŐ bankbizományos. BUDAPEST, VII. Kertész-u. 50. l. em. 7. Válaszbélyeg melléklendő. 1198

CIMBALOM

részletre is olcsón
kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál

cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-
rövidebb megtanulható az ön-
tanulási, saját kiadásomban
megjelent, cimbalom-
iskolából, melynek ára 4
kor. helyben, utánvéttel
70 fillérrel több. A meg-
rendelő saját keze írása
szükséges. VARGA PÁL,
cimbalomgyártó. 1122

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000.— K.
Alapítványok 1268.120.— K.
Tartalékok 190.400.— K.

Összesen 1,858.520.—30 K.
Első évi felesleg 90.349.— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013

az igazgatóság.

HIRMANN FERENCZ rézarugyár

Budapest, VII., Csányi-utca 9.

Készít kifogástalan szerkezetű toló és körforgó bor-
szivattyukat, bor és sörcsapokat, szabadalmazott
pontosan adagoló szénkéng fecskendő, mindenféle
szerkezetű permetező alkatrészt, légnymásu sör-
kimérő készüléket és sörszivattyut, hordózárat,
valamint a pincegazdászhoz szükséges összes
rézalkatrészeket, ugyszintén mindenféle öntvényeket stb.

Alapítva 1880.

1118.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Egy levelező lapon kérjen mutatványszámot a
„Baromfitenyésztés”
című képes hettlapból.
E szakfolyóirat felőleli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő és
diszmadár-, galamb- és háziyúl-tenyésztési kérdéseket.
A baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagy-
számú cikkeit mindig a legjelesebb tenyésztők írják.
A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel jelenik meg s az ország
minden részében el van terjedve.
Szerkeszti. Hreblayné Dedinszky Adél.
1149. Előfizetési ára: egész évre 8 korona.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Csömöri-út 5-

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-
szövetfonat, kerítés és
ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába
vágó munkáit, ugymint:
kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb.
bekerítéséhez

gépfonatait, disz-kerítéseit és diszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és
éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok
sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén,
kocsz, kavics, porond válogatásához, szákráfogó eséplő-
és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok).
1162.

1162.

Személyszállító vonatok indulási ideje május 1-től.

A vonatok indulási ideje közép-európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhúzásával van megjelölve.

Kolozsvárról indul:

Budapest felé:

515 sz. szem. v.	511 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. Tr. sz. sz.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
318	1259	713	140	617	1110

Deés felé:

2 sz. szem. v.	14 sz. veg. v.
732	440

Brassó felé:

502 sz. gyors v.	508 sz. veg. v.	512 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	516 sz. veg. v.
611	830	452	854	1051

Brassóból indul:

Predeál felé:

530 sz. szem. v.	592 sz. sz. sz. t. v.	502 sz. gyors v.	582 sz. veg. v.
355	655	219	1140

Budapest felé:

507 sz. veg. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	603 sz. gyors v.
520	245	813	645

K.-Vásárhely felé:

7802 sz. szem. v.	7812 sz. veg. v.	7804 sz. szem. v.
519	840	300

Zernest felé:

7711 sz. veg. v.	7717 sz. veg. v.	7715 sz. veg. v.
835	330	933

Tövisről indul:

Brassó felé:

506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	508 sz. veg. v.	604 sz. gyors v.
1224	837	130	510

Kolozsvár felé:

515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	507 sz. veg. v.	501 sz. gyors v.	511 sz. szem. v.
1253	338	205	812	900

Arad felé:

605 sz. szem. v.	607 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	625 sz. veg. v.	623 sz. veg. v.
343	200	333	855	811

Besztercze felé:

7112 sz. veg. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.
400	906

Kis-Kapusról indul:

Nagy-Szeben felé:

7302 sz. szem. v.	7364 sz. sz. sz. t. v.	7304 sz. szem. v.	7312 sz. veg. v.
225	443	1120	710

Nagy-szebenből indul:

Kis-Kapus felé:

7311 sz. veg. v.	7363 sz. sz. sz. t. v.	7301 sz. szem. v.	7303 sz. szem. v.	7313 sz. veg. v.
741	1248	437	1127	300

Brassóból indul:

Sepsi-Szent-György felé:

7802 sz. veg. v.	7812 sz. veg. v.	7804 sz. szem. v.
519	840	300

Segesvárról indul:

Sz.-Udvarhely felé:

7612 sz. veg. v.	7614 sz. sz. sz. t. v.
322	1034

A 7363. és 7364. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek. — A 7164. sz. vonat csak hétfőn és csütörtökön szem. száll. közlekedik.

Maros-Vásárhelyről indul:

Kocsárd felé:

7001 sz. szem. v.	7005 sz. szem. v.	7003 sz. szem. v.	7011 sz. veg. v.
530	1225	543	935

Szász-Régen felé

7014 sz. veg. v.	7016 sz. veg. v.	7018 sz. veg. v.
442	1042	545

Brassó felé:

7801 sz. szem. v.	7803 sz. szem. v.	7811 sz. veg. v.
703	1231	555

Csik-Szereda felé:

7912 sz. veg. v.	7914 sz. veg. v.	7916 sz. veg. v.
710	1105	457

Fogarasz felé:

9722 sz. veg. v.	9724 sz. veg. v.
433	200

BABÓS és TÁRSAI

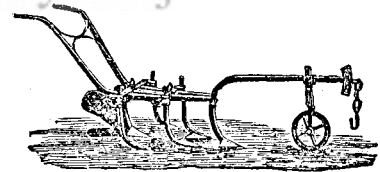
vaskereskedése

Kolozsvárt, Deák Ferencz-út 25. szám.

Gyári nagy raktár mindennemű gazdasági gépekben, villamos öngyújtóval ellátott Benzinmotor és Lokomobilok, Gőzmotor cséplőkészletek, szabadalmazott golyós perselyű kézi és járgányos cséplőkészletek, Gabona-rosták, Trieurók, Szecska- és

Répavágók, Kukoricza-morzsolók, szabadalmazott „MONTANIA DRIL” sorhivatató gépek, Fagerendelyes és Sack-rendszerű ekék stb.

Gépszíj, Gépolaj, Tovota géplénc és mindennemű technikai cikkek. Gabona-zsákok, Vizmentes ponyvák, OLAJ- és PORFESTÉKEK, Hollandi Kence (Firniss) és mindennemű lackok, Pormentesítő olaj, LINOLEUM és BOROSTYÁN PADLÓLACK. Tűzmentes PÉNZ- és KÖNYV-VASSZEKRENYEK gyári raktára. Rézgálicz stb.

Gyors és pontos kiszolgálás. Vidéki megrendéseket gyorsan elintézzük.

Tisztelettel

BABÓS és TÁRSAI.

1199

KÜHNE E. hazánk legrégebbi MOSONBAN

gazdasági gépgyárában

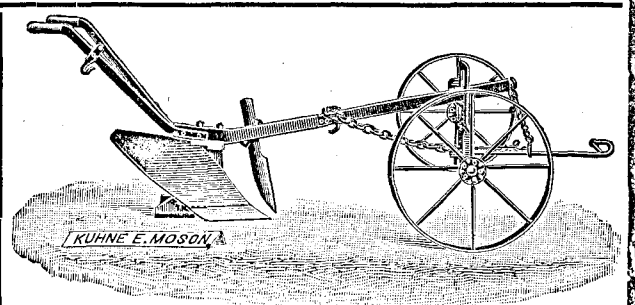
legjobb anyagból és elismert gondos kivitelben kaphatók:

SACK-rendszerű acélekék, egy- és kétvasu **ekék** különféle szerkezetben, **Hengerek**, szántóföld és rétboronák dús választékban. Hirneves tolókeres rendszerű „**MOSONI**

DRILL” sorvetőgépek. Mindennemű **cséplőgépek** kézi és járgányhajtásra. Gabonatisztító és szelelő rosták, konkoly választók, **szecska- és répvágó- és daráló- és szőlőzúzó- és bogozó- gépek**, **Venyigezúzó**. **BORSAJTÓK**, **Francia-ekék** és **kapáló-gepek** szőlőmiveléshez.

1099

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körut 57/a sz.**

HERMANN E.

VARRÓGÉPEK!

Varrógép és kerékpár nagy raktára

Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyekben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 forintig. Egy karikahajós 65—80 forintig. Egy Central Bobbin 86—90 forintig. Eredeti Hove C. Wheeler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havli részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új **kerékpár** angol villával 70—90 forintig. Kerékpár köpeny 4—6 forintig. Kerékpár tömlő guml 2 forint, 30 krtól 3 forintig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 forint, 50 krtól 5 forintig. Kerékpár acotillon lámpa 2 forint, 50 krtól 5 forintig stb.

Csakis készpénzért.

1109